

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ORAVSKÝ BIELY POTOK NA ROKY 2019 – 2025

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok na roky 2019 – 2025
Územné vymedzenie:	Obec Oravský Biely Potok (Žilinský kraj, okres Tvrdošín)
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	10.12.2019
Dátum platnosti:	12/2019 – 12/2025
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	www.oravskybielypotok.sk

Obsah

Úvod	3
Časť 1: Analytická časť	5
1.1 Všeobecná charakteristika	5
1.2 Demografia	12
1.3 Technická infraštruktúra	16
1.4 Kultúra, šport, cestovný ruch	22
1.5 Hospodárstvo	28
1.6 Príroda a životné prostredie	33
1.7 Samospráva a rozpočet obce	40
SWOT analýza	43
Časť 2: Strategická časť	47
2.1 Vízia obce Oravský Biely Potok	49
2.2 Rozvojová stratégia obce Oravský Biely Potok v štruktúrovanej podobe	50
Časť 3: Programová časť	55
3.1 Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	57
3.2 Ukazovatele úspešnosti naplňovania stratégie	64
Časť 4: Realizačná časť	71
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR	71
4.2 Systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR	72
4.3 Komunikačná stratégia PHSR	74
4.4 Akčný plán PHSR obce Oravský Biely Potok	75
Časť 5: Finančná časť	79
Záver	80

Úvod

Dokument Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Oravský Biely Potok je základným dokumentom, ktorým sa samospráva obce pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

Tento PHSR nadväzuje na pôvodný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. PHSR bol vypracovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a v zmysle Metodiky k PHSR (verzia 2.0). Pri vypracovaní tohto programového dokumentu boli zohľadnené priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR.

Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a environmentálnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a environmentálneho rozvoja obce, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

PHSR obce je previazaný so sektorovými operačnými programami vypracovanými na základe Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2014-2020, ako aj s Národnou stratégiou regionálneho rozvoja SR (schválená uznesením Vlády SR č. 222 zo 14. mája 2014), Konceptiou územného rozvoja Slovenska 2011 (KURS 2011), Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja a Územným plánom Žilinského samosprávneho kraja.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok bol vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia. K príprave PHSR v obci boli zriadené aj pracovné skupiny pre jednotlivé prioritné oblasti (hospodárska oblasť, sociálna oblasť, environmentálna oblasť).

Pracovné skupiny pre spracovanie PHSR:

- Hospodárska
- Sociálna
- Environmentálna

Príležitosť vstupu do programovacieho procesu dostali všetci obyvatelia obce vrátane podnikateľských subjektov, organizácií a inštitúcií z obce.

Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou:

- Dotazníkový prieskum pre občanov (online, písomne)
- Dotazníkový prieskum pre podnikateľov (online, písomne)
- Zverejňovanie informácií o jednotlivých spracovaných častiach PHSR s možnosťou zasielania pripomienok na webovej stránke obce
- Prerokovanie PHSR, resp. jednotlivých kapitol PHSR na pracovných skupinách, zastupiteľstve.

Tabuľka 1 - Harmonogram spracovania PHSR obce Oravský Biely Potok:

Harmonogram spracovania PHSR – rok 2019												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok schvaľuje obecné zastupiteľstvo, ktoré bude následne realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu.

Časť 1: Analytická časť

1.1 Všeobecná charakteristika

Poloha:

Oravský Biely Potok sa nachádza v severozápadnej časti Slovenska na Orave, v okrese Tvrdošín. Leží v Skorušinskom pohorí v doline Studeného potoka, ktorý pramení v Západných Tatrách - Roháčoch a pri Podbieli sa z ľavej strany vlieva do Oravy. Z Podbiela vedie cez obec prístupová cesta do Roháčov.

Chotár obce o rozlohe 1844 hektárov je v doline odlesnený, na priľahlých stráňach vrchovinný a v masíve Skorušiny hornatinný. Nadmorská výška chotára dosahuje rozpätie od 620 do 1253 metrov, stred obce 644 metrov.

Bielopotocký chotár hraničí na severe s Krásnou Hôrkou a Tvrdošínom, na východe s Habovkou a Zubercom, na juhu s Hutami a Malým Borovým, na západe s Krivou, Podbielom a Nižnou. Obec administratívne patrí do Žilinského kraja a do okresu Tvrdošín.

Administratívne a územné začlenenie:

Názov obce:	Oravský Biely Potok
Názov okresu:	Tvrdošín
Názov kraja:	Žilinský
Štatút:	obec
Kód obce:	509949
Kód katastrálneho územia:	844195

Tabuľka 2 - Výmera územia obce Oravský Biely Potok (v m²)

Výmera územia obce Oravský Biely Potok (v m²)	
Celková výmera územia obce	18 447 435
Poľnohospodárska pôda - spolu	9 610 611
Orná pôda	161 782
Záhrada	65 198
Trvalé trávne porasty	9 383 631
Nepoľnohospodárska plocha - spolu	8 836 824
Lesný pozemok	8 041 976
Vodná plocha	106 363
Zastavané plochy	328 296
Ostatná plocha	360 189

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2018

Susediace katastre obce Oravský Biely Potok:

- katastrálne územie Tvrdošín,
- katastrálne územie Krásna Hôrka,
- katastrálne územie Nižná,
- katastrálne územie Podbiel,
- katastrálne územie Habovka,
- katastrálne územie Zuberec,
- katastrálne územie Krivá,
- katastrálne územie Huty,

- katastrálne územie Malé Borové.

Obrázok č. 1 - Mapa – Kataster obce Oravský Biely Potok

Zdroj: <http://www.geosense.sk>

Tabuľka 3 - Bytový fond Oravský Biely Potok

Bytový fond Oravský Biely Potok	Údaj
Prírastky bytov (vr. úz. zmien) - spolu	3
Úbytky bytov vr. úz. zmien - spolu	0
Stav bytov k 31.12. spolu	268
Záhradné chaty, stav k 31. 12.	0
Rekreačné chaty, stav k 31. 12.	0
Stavby na individuálnu rekreáciu (záhradné a rekreačné chaty) - p	33
Garáže, stav k 31. 12.	27

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2012

Najbližšie významné sídelné štruktúry:

- mesto Tvrdošín 12 km
- mesto Trstená 18 km
- mesto Námestovo 28 km
- mesto Dolný Kubín 29 km
- mesto Ružomberok 46 km
- mesto Martin 72 km
- mesto Žilina 81 km (cez Terchovú)

História obce:

Obec vznikla pred rokom 1556. Ešte v roku 1567 jej obyvatelia neplatili Oravskému hradu nijaké dávky. Obydli sa stavali v hustých lesoch. V roku 1593 sa uvádzalo, že osadu stavajú znovu na drsných a hornatých miestach a neplatia dávky. V roku 1619 sa tu nachádzalo 10 valaských ralí, 1 šoltýska raľa a mlyn. V roku 1668 stoličný súd vydal osade Biely Potok "metales".

V roku 1670 Štefan Tököli potvrdil chotárnu listinu vydanú pre Biely Potok 6. 10. 1670 kapitánom Jánom Ghyllanyim a Albertom Meškom. Počas kuruckých bojov obec spustla. Opäť sa začala osídľovať po roku 1690. V roku 1715 tu už žilo 61 rodín (okolo 300 ľudí). Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, tesianím kameňa (mlynských kameňov a kvádrov) a tiež ako sklári. V obci prekvitalo aj hrnčiarstvo. V roku 1794 Biely Potok vyhorel. V roku 1787 tu bolo zriadené kaplánske miesto, neskôr samostatná farnosť.

Murovaný kostol si postavili roku 1799. Do urbárskej regulácie Márie Terézie obec spravovali dediční šoltýsi: Belopotocký, Šulek. Správa dediny potom prešla na volených richtárov. Po zrušení poddanstva bol pomer medzi Oravským panstvom a obyvateľmi upravený dohodou 25.8.1866. Veľký požiar postihol obec v roku 1890. Po ňom bol pozmenený aj jej pôdorys. V roku 1892 musel byť obnovený aj kostol.

Široko známe sa stalo tamojšie kamenárstvo. V období baroka tu pôsobili zruční figurálni kamenári. Z kameňolomov bol známy kameňolom rodiny Belopotockých. V ňom sa ťažil pieskovec bielej farby na výrobu nádob, náradia, sôch, kamenných stĺpov a ozdôb. Neskôr tamojší kamenári vyrábali výrobky na stavbu kamenných okrúhlych oravských pecí. Nachádzala sa tu aj papiereň.

Koniec 19. a začiatok 20. storočia je poznačený úbytkom počtu obyvateľov. Spôsobila to veľká vystaňovalecká horúčka. V roku 1924 v obci vznikol Dobrovoľný hasičský spolok. Po roku 1945 sa v obci stavali nové rodinné domy i iné stavby. Patričná pozornosť sa venovala cirkevným stavbám (kostolu i fare).

Vznik kamenárskej výroby:

V Skorušinských vrchoch sa nachádzajú hrubšie vrstvy dolomitného pieskovca. Miestny výskyt mäkkého a ľahko spracovateľného pieskovca, vhodného na stavebné i dekoračné účely, podnietil v Bielom Potoku vznik kamenárskej výroby.

Na podnet správy oravského komposerátu sa začalo s ťažbou kameňa. Obec sa stala jedným zo stredísk kamenárskej výroby na Orave. Prvý raz sa v tejto súvislosti spomína roku 1728 ako stredisko špecializované na výrobu mlynských kameňov.

Od polovice 18. storočia možno na Orave sledovať rozvoj rezbárskej a plastickej kamenárskej tvorby, ktorá súvisela s nástupom rekatolizácie. Obnovu katolíckej viery tu od roku 1651 uskutočňovali poľskí jezuiti, ktorí priniesli na Oravu barokový sloh. V jestvujúcich kostoloch sa stavali oltáre podľa nastupujúceho výtvarného štýlu, drevené kostoly sa prestavovali na murované. Rozšírila sa aj stavebná činnosť mimo kostola: na cintorínoch, pri cestách, na poliach sa stavali kaplnky, božie muky, kríže, sochy na kamenných stĺpoch, neraz ako pamätníky živelných pohrôm a zároveň prosba o ochranu.

Od začiatku 19. storočia sa nahradzovali drevené hlavné kríže i náhrobníky na cintorínoch kamennými. Pri týchto zvýšených požiadavkách uplatňovala sa práca domácich majstrov z bielopotockej kamenárskej dielne.

Od druhej polovice 18. storočia sa vo zvýšenej miere začali stavať kamenné domy, čo podnietilo rozšírenie sortimentu kamenárskej výroby. Historik G. Ďurkovič vo svojej práci *Notitia historico-geographica Comitatus Arvensis* z roku 1805 píše: „Z kameňolomov najviac si zaslúži zmienku bielopotocký, v ktorom dobývajú pieskovec bielej farby; zručne vyrábajú z neho rozličné nádoby, náradie, sochy, kamenné stĺpy a ozdoby“. Kamenári pri výrobe používali jednoduché nástroje: čakan, dláto, klíny, klepáčik, kladivo a iné.

V Bielom Potoku sa postupne uplatnila výroba dlaždíc a „bahríkov“ - tehličiek oblúkovitého tvaru, z ktorých sa stavali oravské valcovité pece. Vyrábali sa tu tiež „címere“ - prstencovité obrubne na studne o priemere až 2 metre.

Tunajší kamenári zhotovovali žarnovy, brúsy a osly na ostrenie kôš. Najkvalitnejšie osly pochádzali z kameňolomu v Priekovej a boli vychýrené na širokom okolí. V štatistike z roku 1898 sa v obci spomína 40 rodín, ktoré sa zaoberali výrobou brúsov.

Kamenárska výroba bola v 19. storočí zameraná na trh. Bielopotockí kamenári často pracovali ako námezdní robotníci na stavbách a opravách kostolov, ako aj obytných domov. Ťažba kameňa upadla v prvej polovici 20. storočia. Dnes o nej svedčia tri kameňolomy: pod obcou, oproti fare a nad obcou. Medzi miestnymi kamenármi vynikli najmä príslušníci rodiny Belopotockovcov, ktorí boli tvorcami najhodnotnejších plastík. Ich figurálna tvorba im priniesla meno vynikajúcich majstrov. Belopotockovci boli rezbári i kamenári, ich rod podľa matriky mal prezývku Rezbári. Kameňolom oproti fare, ktorý využívali, dodnes nesie ich meno Rezbárova baňa. Diela Belopotockovcov mali osobitný charakter. V druhej polovici 18. storočia vychádzali z barokových podnetov, dôsledne sledujúc trojrozmernosť, hmotnosť a oblosť. Od konca 18. storočia popri voľnej soche sa v ich tvorbe vyvíjal kríž s vysokým plastickým reliéfom Bolestnej Panny Márie. V 19. storočí sa zobrazovaná tematika v ich prácach zúžila na Najsvätejšiu Trojicu, Pannu Máriu (Korunovaná, Bolestná) a svätého Jána Nepomuckého. V dielni Belopotockovcov znovu ožila reliéfná tvorba a vyvrcholila trojrozmernosť. Neskôr sa však dielenská výroba špecializovala na niekoľko typizovaných foriem. S rastom dopytu stávala sa viac remeselnou výrobou ako umeleckým výtvorom. Belopotockovci si pravdepodobne do konca 19. storočia udržali výhradné právo na kamenársku tvorbu. Kríže, náhrobné pomníky a sochy vyrábali z pieskovca pre široké okolie. Kamenné plastiky od nich kúpovali i zámožní občania.

K najznámejším kamenárom z rodu Belopotockovcov patrili:

Juraj Belopotocký (2. polovica 18. storočia - 19. storočie)

Známe diela:

- kazateľnica a rad menších sochárskych prác v kostole v Ružomberku
- stĺp svätého Jána Nepomuckého z roku 1825 v Bobrovníku
- ďalšie jeho diela sú prevažne v Oravskej galérii v Dolnom Kubíne

Alexander Belopotocký (1775 - 9. 5. 1850)

Známe diela:

- kríž s reliéfom Bolestnej Panny Márie z roku 1801 v obci
- obraz Klaňanie pastierov z roku 1829, drevorezba Svätá rodina z roku 1829 a socha svätého Jána Evanjelistu v kostole v Ružomberku
- kazateľnica s plastikou Dobrého pastiera z roku 1806 v kláštornom kostole v Ružomberku
- Najsvätejšia Trojica v prístenej kaplnke zo začiatku 19. storočia v Čerbovej
- oltárny obraz Všetkých svätých z roku 1831 v Ludrovej

- plastika Ukrižovaného zo 40. rokov 19. storočia v Moštenici
- korpus Ukrižovaného v Spišskom Bystrom
- 12 kamenných diel (krížov a stĺpov) v Liptove
- socha Nepoškvrnenej na mariánskom stĺpe v Ružomberku

Z Belopotockovcov sa spomína ešte Alojz Belopotocký starší (1834 - 4.10.1889) a Ján Belopotocký (24.11.1866 - 10.2.1912).

V súčasnosti sa v obci kamenárstvu, resp. kamenárskemu reštaurátorstvu venuje pán Milan Hudec.

Dôležitejšie údaje z dejín obce v 20. storočí:

1924 Z tohto roku je prvý záznam o existencii dobrovoľného požiarného zboru v obci.

1934 Zaviedli do obce telefón.

1943 Obec zapojili do elektrickej siete za účasti župana a ďalších významných hostí (11. septembra).

1945 Obcou prešiel front počas druhej svetovej vojny (1. 4.). Pritom zahynuli štyri osoby a zhorelo päť domov. Viaceré domy boli poškodené od mín. Nemci na ústupe vyhodili do vzduchu most pod dedinou.

1947 Z príspevku Medzinárodnej dobročinnnej spoločnosti na podporu vojnou poškodených štátov (UNRRA) v obci postavili päť pumpových studní.

1948 Začala premávať autobusová doprava na linke Tvrdošín - Zuberec.

1949 V obci založili jednotné roľnícke družstvo (rozpadlo sa roku 1953).

1950 V Oravskom Bielom Potoku napočítali 298 jabloní, 192 hrušiek, 10 Čerešní, 10 višní, 626 sliviek, 115 kríkov egrešov a ríbezlí. Včelárstvom sa zaoberalo 14 obyvateľov, ktorí mali 70 včelstiev. Boli tu títo remeselníci: 2 mlynári, 1 podkováč a 1 kolár.

1953 Zaniklo úverové družstvo, ktorého funkciu prevzala Štátna sporiteľňa v Trstenej.

1956 Začali stavbu obecného domu s požiarnou zbrojnicou. Stavbu dokončili roku 1958.

1959 V obci sa zriadilo kino, ktoré premietalo filmy v sobotu večer.

1966 Miestny kameňolom poniže dediny, ktorý zamestnával 12-15 robotníkov, zastavil prevádzku. Nakrúcali sa v obci niektoré zábery pre dvojdielny film : Živý bič podľa rovnomenného románu Mila Urbana. Niektorí obyvatelia obce hrali vo filme ako ľudoví herci.

1967 Zaviedli do obce vodovod (vodojem od Hájika).

1975 Zriadili v obci materskú školu.

1976 Založili v obci jednotné roľnícke družstvo, ktoré bolo pričlenené k Nižnej.

1983 Začali stavať dom smútku na cintoríne. Dokončili ho až roku 1986.

1986 Za Studeným potokom na okraji Gagov ej objavili termálnu vodu (56°C). Pracovná skupina geológov tu uskutočnila skúšobné vrty.

1991 Obnovilo sa urbárske spoločenstvo.

1992 Začala sa výstavba hlavnej trasy plynovodu.

1994 Uskutočnili sa oslavy 70. výročia existencie dobrovoľného požiarného zboru za účasti prezidenta DPZ z Bratislavy Ing. Karola Forgáča. Požiarnici na oslavách vyšli s vlastnou zástavou, ktorá na jednej strane mala obecný znak a na druhej strane obraz patróna požiarníkov svätého Floriána s nápisom *Bohu na slávu - blížnemu na pomoc*.

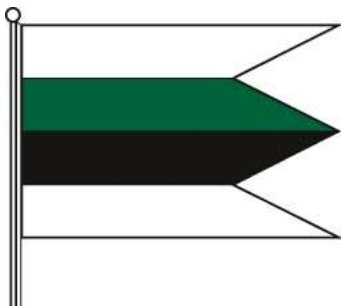
1996 Obec oslávila 450. výročie svojej existencie.

Symboly obce:

Erb obce: V striebornom štíte obrátený čierny medveď labami držiaci vetvu zeleného bezlistého stromu s koreňmi. Obecný erb navrhol v roku 1993 univerzitný profesor Jozef Novák podľa historického symbolu obce zachovaného z 18. storočia. Erb tvorí strieborný /biely/ štít, v poli je zelená jedľa, pri ktorej na zadných nohách stojí čierny medveď.

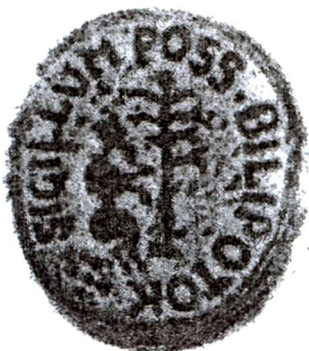

Vlajka obce: Pozostáva zo štyroch pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej, zelenej, čiernej a bielej. Okrajové biele pruhy sú širšie. Ukončená je tromi cípmi, ktoré siahajú do jednej tretiny listu vlajky.

Pečatidlo obce:

Obec používala oválne pečatidlo z 18. storočia. Pečatidlo má latinský kolopis: * SIGILLUM POSS.(essionis) BILIPOTOK. V preklade: PEČAŤ OBCE BIELY POTOK. V strede pečatného poľa je vyrytá jedľa, ktorú z ľavej strany obhrýza medveď stojaci na zadných nohách. Znak obce symbolizuje lesné bohatstvo chotára. Pečatidlo nemá uvedený rok výroby. Obec ho použila ešte roku 1873. Dnes je uložené v Oravskom múzeu v Oravskom Podzámku.

Obecná pečať:

Obecná pečať preberá obecný erb. Zdola má kolopis: OBEC ORAVSKÝ BIELY POTOK.

1.2 Demografia

Obyvateľstvo

Rozhodujúcim rozvojovým faktorom každej vidieckej obce je obyvateľstvo. Z hľadiska počtu obyvateľov patrí obec Oravský Biely Potok medzi obce s celkovým počtom do 999 obyvateľov (veľkostná kategória 500 - 999 obyvateľov).

Prehľad vývoja počtu obyvateľov obce je v nasledujúcej tabuľke.

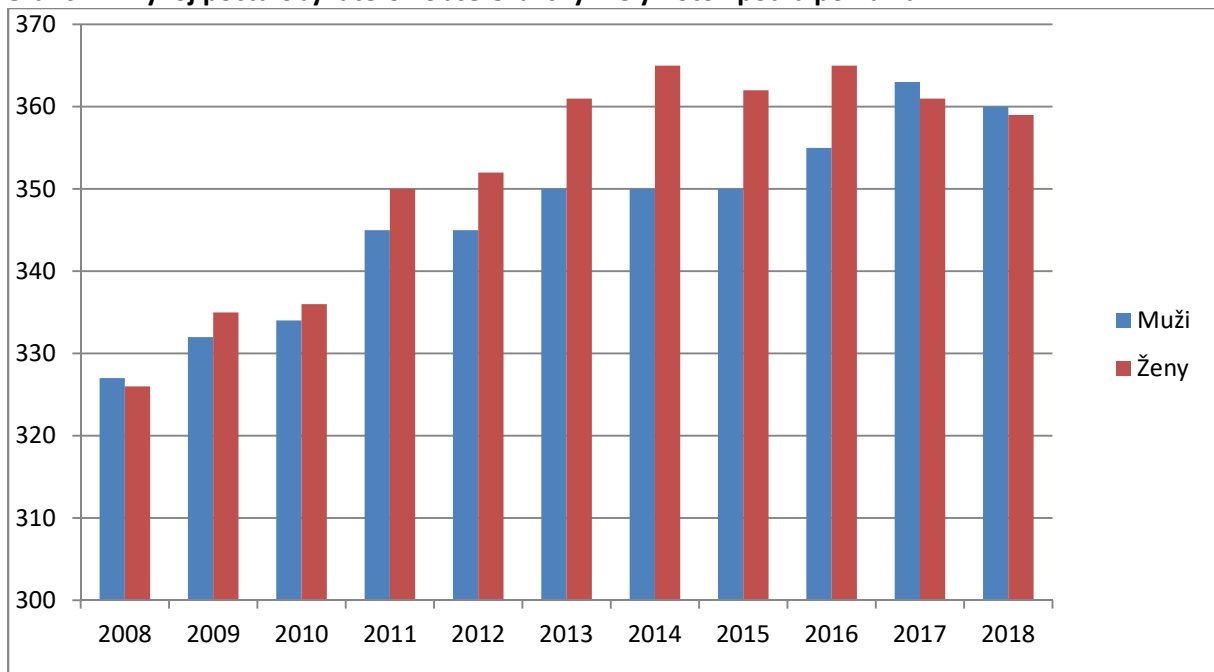
Tabuľka 4 - Obec Oravský Biely Potok – Počet obyvateľov podľa pohlavia

Oravský Biely Potok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Muži	327	332	334	345	345	350	350	350	355	363	360
Ženy	326	335	336	350	352	361	365	362	365	361	359
Spolu	653	667	670	695	697	711	715	712	720	724	719

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z grafického znázornenia a tabuľky je zrejmé, že vývoj počtu obyvateľov obce Oravský Biely Potok má v sledovanom období do roku 2014 stúpajúcu tendenciu. Počet obyvateľov stúpol zo 653 v roku 2008 na počet 719 v roku 2018 (nárast o 66 obyvateľov).

Graf č. 1 - Vývoj počtu obyvateľov obce Oravský Biely Potok podľa pohlavia

Zdroj: Štatistický úrad SR

Veková štruktúra obyvateľstva

Veková štruktúra obyvateľstva sa sleduje aj podľa produktívnych vekových skupín. Pri tejto štruktúre môžeme obyvateľstvo rozdeliť do troch základných skupín:

- predproduktívny vek (0 – 14 rokov),
- produktívny vek (15 – 64),

- poproduktívny vek (65+).

Tabuľka 5 - Veková štruktúra obyvateľstva obce Oravský Biely Potok

Veková štruktúra obyvateľstva obce (rok 2018)					
Muži		Ženy		Spolu	
Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	73	Predproduktívny vek (0 – 14 rokov)	77	Celkom (muži + ženy):	150
Produktívny vek (15 – 64 rokov)	255	Produktívny vek (15 – 64 rokov)	235		490
Poproduktívny vek (65+)	32	Poproduktívny vek (65+)	47		79
Spolu	360	Spolu	359		719

Zdroj: Štatistický úrad SR

Najviac obyvateľov je zastúpených v skupine produktívneho veku, celkovo 490 obyvateľov obce, čo predstavuje 68,15 % z celkového počtu obyvateľov. Nasleduje skupina predproduktívneho veku, s počtom 150 občanov, čo predstavuje 20,86 % všetkých obyvateľov obce. Poslednou zastúpenou skupinou sú obyvatelia v poproduktívnom veku s počtom 79 občanov, čo predstavuje 10,99 % obyvateľov obce Oravský Biely Potok.

Prirodzený prírastok – migrácia obyvateľstva

Najviac detí sa v obci narodilo v rokoch 2016, 2008, 2010 a 2017. Naopak najnižšia pôrodnosť bola zaznamenaná v roku 2018. Najväčší prirodzený prírastok obyvateľstva dosiahla obec v roku 2008. Celkový prírastok obyvateľstva bol najnižší v roku 2018. Naopak najvyšší celkový prírastok dosiahla obec v roku 2008.

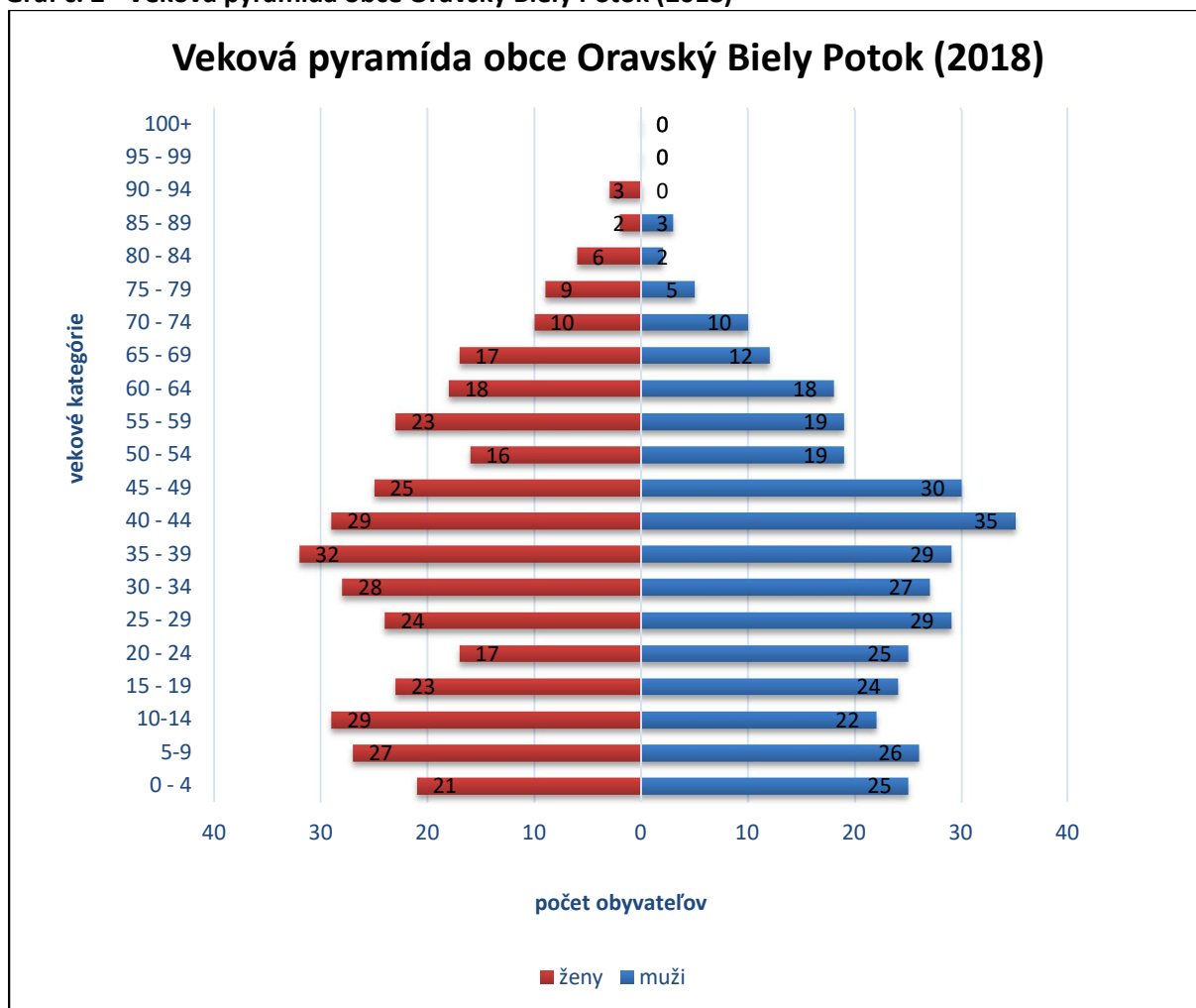
Tabuľka 6 - Obec Oravský Biely Potok – Prehľad stavu a pohybu obyvateľstva

Oravský Biely Potok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Narodení	12	10	11	9	8	9	10	10	13	11	5
Zomretí	1	8	6	5	5	4	3	11	4	7	3
Prirodzený prírastok obyvateľstva	11	2	5	4	3	5	7	-1	9	4	2
Priťahovaní na trvalý pobyt	18	18	3	9	6	16	3	5	5	4	7
Vystahovaní z trvalého pobytu	6	6	5	4	7	7	6	7	6	4	14
Migračné saldo	12	12	-2	5	-1	9	-3	-2	-1		-7
Celkový prírastok obyvateľstva	23	14	3	9	2	14	4	-3	8	4	-5
Počet obyvateľov obce	653	667	670	695	697	711	715	712	720	724	719

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf č. 2 - Veková pyramída obce Oravský Biely Potok (2018)

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vzdelanostná úroveň obyvateľstva:

Z hľadiska vzdelanostnej úrovne je v obci najviac zastúpené obyvateľstvo bez školského vzdelania (20,41 %). Za ním nasledujú obyvatelia, ktorí majú úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou) spolu 19,39 %. Základné vzdelanie má 15,34 % obyvateľov, 14,33 % obyvateľov má učňovské vzdelanie (bez maturity) a 13,46 % má stredné odborné vzdelanie (bez maturity). Vysokoškolské vzdelanie má 8,97 % obyvateľov obce. Naopak vyššie odborné vzdelanie má 0,87 % obyvateľov a pri 1,16 % obyvateľoch nebolo zistené ich vzdelanie.

Tabuľka 7 - Najvyššie dosiahnuté vzdelanie

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Oravský Biely Potok			
Základné	44	62	106
Učňovské (bez maturity)	67	32	99
Stredné odborné (bez maturity)	53	40	93
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	11	7	18
Úplné stredné odborné (s maturitou)	58	76	134
Úplné stredné všeobecné	9	15	24

Vyššie odborné vzdelanie		0	6	6
Vysokoškolské bakalárske		6	9	15
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		20	26	46
Vysokoškolské doktorandské		0	1	1
Vysokoškolské spolu		26	36	62
Študijný odbor	prírodné vedy	1	1	2
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	5	2	7
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	4	0	4
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	1	2	3
	zdravotníctvo	1	5	6
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	4	5	9
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	6	20	26
	vedy a náuky o kultúre a umení	1	0	1
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	2	0	2
	nezistený	1	1	2
Bez školského vzdelania		72	69	141
Nezistené		2	6	8
Úhrn		342	349	691

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Z hľadiska národnostného zloženia je obyvateľstvo obce s prevahou slovenskej národnosti. V obci žijú podľa sčítania obyvateľov občania slovenskej, českej, poľskej, ruskej, inej a 11 obyvateľov nezistenej národnosti. Podľa SODB 2011 sa najviac, cca 97,25 % obyvateľstva obce hlásilo k slovenskej národnosti, 0,14 % k českej, 0,58 % k poľskej, 0,29 % k ruskej a 0,14 % k inej národnosti. Občanov s nezistenou národnosťou bolo v obci spolu 11 (cca 1,60 %).

Tabuľka 8 - Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti – obec Oravský Biely Potok

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	333	339	672
Česká	0	1	1
Poľská	2	2	4
Ruská	0	2	2
Iná	1	0	1
Nezistená	6	5	11
Spolu	342	349	691

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Podľa údajov zo SODB 2011 z hľadiska náboženského vyznania obyvateľstva dominujú v obci obyvatelia, ktorí sa hlásia k rímskokatolíckej cirkvi (spolu 669 obyvateľov, tvoria 96,82 % obyvateľstva obce). K pravoslávnej cirkvi sa hlási 1 obyvateľ, k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania sa hlási tiež

1 obyvateľ a 1 obyvateľ sa hlási tiež k náboženskej spoločnosti Jehovovi svedkovia. bez vyznania Cirkev je v obci obyvateľov a pri 14 obyvateľoch obce sa nepodarilo zistiť ich náboženské vyznanie.

Tabuľka 9 - Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania – obec Oravský Biely Potok

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	331	338	669
Pravoslávna cirkev	0	1	1
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	1	1
Bez vyznania	4	1	5
Nezistené	6	8	14
Spolu	342	349	691

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

1.3 Technická infraštruktúra

Doprava

Z pohľadu širších dopravných vzťahov je riešené územie napojené na nadradenú a ostatnú komunikačnú sieť prostredníctvom cesty II/584. Vyššia komunikačná sa v riešenom území nenachádza. Napojenie na najbližšiu štátnu cestou I. triedy č. 59, aj železničnú trať Kraľovany – Trstená je v obci Podbiel.

Cestná doprava

Obcou prechádza št. cesta II/584, ktorá tvorí hlavnú komunikačnú aj rozvojovú os obce. Cesta II. triedy č. 584 (Podbiel – Oravský Biely Potok – Habovka – Zuberec – Huty – Liptovské Matiašovce – Liptovská Sielnica – Liptovský Trnovec – Liptovský Mikuláš - Jasná), spája región Oravy s regiónom Liptova. Miestne komunikácie v zastavanej časti tvoria dopravný skelet obce.

Obslužné komunikácie sú obojsmerné aj jednosmerné, s krajnicovými úpravami. Jestvujúca účelová komunikácia ku chatkám sa nachádza v extraviláne obce na hranici s katastrálnym územím Habovka. Z hľadiska urbanistických požiadaviek sa neuvažuje so zásadnou reštrukturalizáciou a prestavbou sídla, prevažuje rozširovanie a zahusťovanie zástavby po obvode. V súlade s tým sa budú jestvujúce miestne obslužné komunikácie postupne rekonštruovať a na ne sa budú napájať novobudované úseky.

Pri predpokladanom rozvoji regiónu hornej Oravy s veľkým turistickým potenciálom výhľad predstavuje vybudovanie preložky cesty II/584 ako severného obchvatu obce. Vzhľadom na morfológiu územia a prítomnosť vodného zdroja s ochranným pásmom bude prevažná časť trasy vedená na estakáde po pravom brehu Studeného potoka.

Hromadná preprava osôb

Hromadná preprava osôb je zabezpečovaná autobusovou dopravou.

V súčasnosti pri prudkom náraste automobilizácie sa zvyšuje podiel individuálnej dopravy osôb voči hromadnej. Hromadná doprava na báze autobusových prostriedkov si však pri zodpovedajúcom skvalitnení služieb zachová svoj doterajší význam pre obsluhu, z čoho vychádza návrh, aj výhľadový stav dopravných zariadení.

Autobusové zastávky v intraviláne obce sú v počte tri (obojstranné) a sú riešené ako nácestné. Poloha zastávok autobusovej premávky v intraviláne zodpovedá vyhovujúcej vzdialenosti pešej dostupnosti do 5 minút (300m).

Ďalšie autobusové zastávky je nutné zriadiť v miestach navrhovaných lokalít rekreácie a cestovného ruchu východne od obce po ich dobudovaní.

Statická doprava

Súčasné parkovacie a odstavňé plochy sú sústredené v centre obce okolo kostola, ďalej pri cintoríne a pri penzióne - spolu v počte 34 státí. Kapacita státí v obci je nepostačujúca.

Do budúcnosti sa počíta s rozširovaním plôch pre statickú dopravu v centre obce a pri cintoríne na celkový počet 60 státí. Ďalej návrh počíta s novými významnými plochami pre statickú dopravu pri jestvujúcich a navrhovaných plochách športu a rekreácie a pri navrhovaných plochách vybavenosti a IBV v rozšírenej východnej zastavanej časti obce a pri navrhovaných plochách rekreácie a CR v extraviláne v rekreačnej zóne vo východnej časti katastra. Potreby státí pri novej IBV, ubytovacích a rekreačných zariadeniach sa zabezpečia v rámci daných funkčných plôch.

Pešia doprava

Hlavný peší koridor obce Oravský Biely Potok je sústredený okolo cesty II/584. V centre obce je vybudovaný chodník a pešie trasy v okolí kostola.

V návrhu je určené vybudovanie jednostranného chodníka podľa priestorových možností pozdĺž prieťahu cesty II/584 obcou. Spojovacia pešia komunikácia šírky 3,00m je navrhnutá v koridore spájajúci novú zástavbu na ľavom brehu Studeného potoka so starým centrom obce.

Vo výhlade sa navrhuje dobudovanie chodníkov pre peších na hlavných miestnych komunikáciách

Cyklistická doprava

Jednou z najznámejších cyklotrás a na Orave tou hlavnou je Oravská cyklomagistrála, ktorá je zaradená do siete značkových cyklotrás Slovenska. Nadväzuje na Kysuckú cyklomagistrálu v sedle Demänová v Oravskej Lesnej, vedie okolo Oravskej priehrady do Trstenej, odtiaľ do Oravíc a cez Zuberec do sedla pod Bielou Skalou, kde opúšťa Oravu smerom do Liptova.

Cyklotrasy vhodné pre cestné bicykle:

- Roháčska trasa: Podbiel – Habovka – Zuberec – Brestová (Múzeum oravskej dediny) – Zverovka – Adamcuľa – Ťatliakova chata (27,5 km) a späť (55 km)
- Podroháčska trasa: Podbiel – Habovka – Zuberec – Oravice – Vitanová – Liesek – Trstená – Tvrdošín – Nižná - Podbiel (52 km)
- Okolo Oravy: Tvrdošín – Oravská priehrada – Oravská Polhora – Sihelné – Oravské Veselé – Novoť – Zákamenné – Oravská Lesná – Zázrivá – Párnica – Žaškov – Dolný Kubín – Malatiná – Huty – Zuberec – Oravice – Trstená (183 km)
- Z Dolného Kubína do Zuberca: Dolný Kubín (miest. časť Medzihradné) – Srňacie – Malatína – Veľké Borové – Huty – Zuberec (34 km)
- Oravsko – liptovská trasa: Podbiel – Zuberec – Huty (križovatka) – sedlo Pod Bielou skalou – Podmeštrová – Liptovské Matiašovce – Kvačany – križovatka pri Liptovskej Sielnici – Liptovský Trnovec – Liptovský Mikuláš (42,5 km)

Železničná doprava

Cez obec Oravský Biely Potok neprechádza železničná trať. Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy je v obci Podbiel, vzdalenej cca 6,5 km.

Tabuľka 10 - Doprava Oravský Biely Potok

Doprava	Údaj
Linky autobusovej linkovej osobnej dopravy (diaľkové, medzištátne)	0
Autobusové linky miestneho významu (medzimestské)	3
Miestne komunikácie spolu na 1 d. m. km	3,0
z toho miestne komunikácie - bezprašné na 1 d. m. km	3,0
Mosty na miestnych komunikáciách	1
Lávky pre peších	2
Vybudované chodníky na 1 d. m. km	0,0

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2012

Zásobovanie vodou

Obec Oravský Biely Potok má kompletne vybudovaný vodovod, ktorého prevádzkovateľom je Oravská vodárenská spoločnosť. Vodovod je zásobovaný z vodných zdrojov a to „Pri vodojeme“ a „Pri vleku“.

V katastri obce v pravo v časti Solisko sa nachádza vodný zdroj prameň „ Rezbárova Baňa“, ktorý je súčasťou Oravského skupinového vodovodu a slúži pre Nižnú a Tvrdošín. V prípade potreby je možné z tohto zdroja pokryť aj zvýšenú potrebu obce, ak by to bolo v budúcnosti potrebné.

Kanalizácia a ČOV

Kanalizácie v obci nie je vybudovaná. Je spracovaná projektová dokumentácia na vybudovanie kanalizácie a ČOV, avšak jej realizácia je v závislosti na možnosti získania finančnej dotácie zo štátnych zdrojov alebo eurofondov.

V súčasnosti je likvidácia odpadových vôd z rodinných domov riešená pomocou akumulácie v žumpách a odvozom vo fekálnych vozoch do najbližšej ČOV. Časť je likvidovaná formou septikov a pri starších rodinných domoch suchými WC, najčastejšie umiestnených pri hnojiskách hospodárskych stavieb. Len ojedinele sa využívajú malé čističky odpadových vôd.

Obec Oravský Biely Potok nemá v súčasnosti vybudované žiadne objekty verejnej kanalizácie. Tento nedostatok má vplyv na kvalitu života obyvateľov v obci. Hlavným problémom je predovšetkým mimoriadne vysoká investičná náročnosť.

Prevažná väčšina obyvateľov (producentov odpadových vôd) zhromažďuje odpadové vody v žumpách alebo septikoch. Tieto objekty sú často budované tak, aby umožňovali prepúšťanie splaškov do okolitej pôdy a tým do podzemných vôd. Niektoré nehnuteľnosti majú odvedené odpadové vody priamo do vodných tokov. Malá časť žump je vyprázdňovaná, splašky sa v týchto prípadoch aplikujú priamo do pôdy. Toto zaobchádzanie zo žumpovými vodami má negatívne vplyvy – zvýšený zápach, zvýšený výskyt hmyzu, znečistenie pôdy, tokov a podzemných vôd. Predpokladá sa, že iba minimálna časť žumpových vôd (5%) sa dopraví na ČOV.

V rámci Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja – zmeny a doplnky č. 4 sa počíta s realizáciou projektu : „Odkanalizovanie obcí Zuberec, Habovka, Oravský Biely Potok, Podbiel na ČOV Nižná (zrušenie ČOV Habovka a 2 ČOV Podbiel).

V obci sa nenachádza ČOV. Nová obecná čistiareň odpadových vôd pre obec Oravský Biely Potok sa navrhuje umiestniť v katastri obce Oravský biely Potok v blízkosti štátnej cesty v smere na obec Podbiel. Samostatná čistiareň odpadových vôd bude čistiť splaškové odpadové vody len z obce Oravský Biely Potok. Základné stavebno-technické a konštrukčné členenie stavby je dané účelom navrhovaných

objektov. Podstatnú časť objektov budú tvoriť nádrže, v ktorých bude umiestnená čistená odpadová voda, resp. kaly.

Pre navrhovaný počet ekvivalentných obyvateľov je navrhovaná ČOV typu P-DN 200, t.j. s max. prítokom splaškových odpadových vôd 200 m³ /d. ČOV je vhodná pre čistenie splaškových vôd z malých a stredných zdrojov znečistenia na princípe dlhodobej aktivácie s úplnou stabilizáciou kalov. Základnou podmienkou aktivačného procesu je nízke špecifické látkové zaťaženie aktivácie, dlhá doba zdržania v aktivácii a vysoký vek kalu.

Základné parametre pre návrh ČOV Oravský Biely Potok - Návrhová produkcia odpadových vôd:

- Domácnosti : 70 l / obyv. / deň
- Ostatné : 20 l / obyv. /deň
- Spolu : 90 l /obyv. / deň

Obec	Obyvatelia v súčasnosti		Obyvatelia po realizácii		Obyvatelia Výhľad (2040)	
	celkom	Prip.	celkom	Prip.	celkom	Prip.
		%		%		%
Spolu:	653	0,00	693	589	793	785
		0,00		85,0		99,0

Zdroj: ODKANALIZOVANIE OBCÍ ZUBEREC, HABOVKA, ORAVSKÝ BIELY POTOK, PODBIEL NA ČOV NIŽNÁ

Hlavnou úlohou do budúcnosti je príprava a realizácia verejnej kanalizácie a čističky odpadových vôd.

Vodné toky

Záujmové územie katastra obce spadá do povodia rieky Oravy a jeho ľavostranného prítoku Studeného potoka. Celý kataster obce spadá do jedného povodia a to toku Studeného potoka pretekajúceho Studenou dolinou, kde sa nachádza aj samotná obec s ľavostrannými prítokmi Mrzkého a Malého potoka ako aj ďalších ľavostranných a pravostranných prítokov bezmenných malých vodných tokov.

Časť toku Studeného potoka, v nadväznosti na obec, prešla technickými úpravami, z titulu možného povodňového stavu, a s existujúcimi brehovými porastmi, tvorí neoddeliteľnú súčasť obce. Vodný tok vytvára prirodzenú bariéru, oddeľujúcu sídelný útvar od prírodného celku Soliská, na severe od obce. Na vodnom toku alebo v dotyku s ním sú realizované, alebo v štádiu prípravy MVE ako ďalšia možnosť využitia energetického potenciálu vodného toku Studeného potoka. Prvou je malá vodná elektráreň v areáli pily patriacej Pozemkovému spoločenstvu bývalých urbárikov obce Oravský biely potok. Odberný objekt na toku je tvorený prahom z prírodného kameňa. Cez odberný objekt je voda zvedená pôvodným mlynským náhonom k MVE v areáli pily.

S druhou MVE sa uvažuje poniže obce s dĺžkou tlakového privádzača 750,30 m do MVE, umiestnenej mimo vodného toku Studeného potoka. Inštalovaný výkon MVE je navrhnutý pri maxime na 303 kW a min. výkonom 25 kW. Vyrobená elektrická energia bude odvádzaná do existujúcej siete.

Z južnej časti preteká obcou tok Mrzkého potoka, ktorý dotvára obraz obce, spolu so sprievodnou zeleňou . Tok potoka v obci prešiel drobnými technickými úpravami. Tok Studeného potoka, mimo sídelného útvaru je bez väčších zásahov do koryta toku , a so svojou sprievodnou zeleňou brehových porastov dotvára krajinný obraz. Tok je súčasne stabilizujúcim prvkom v údolnej nive a tvorí miestny Biokoridor – hydrický, mimo priestoru pod obcou, ktorý je narušený občasou ťažbou štrkov.

Regulácia potokov

Záujmové územie katastra obce spadá do povodia rieky Oravy a jeho ľavostranného prítoku Studeného potoka. Celý kataster obce spadá do jedného povodia a to toku Studeného potoka pretekajúceho Studenou dolinou, kde sa nachádza aj samotná obec s ľavostrannými prítokmi Mrzkého a Malého potoka ako aj ďalších ľavostranných a pravostranných prítokov bezmenných malých vodných tokov.

Zastavaným územím obce pretekajú 2 hlavné potoky a to Klinianka (niekde označená aj ako Oravský Biely Potokanka) a Menzdrovka. Menzdrovka je v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p. odšt. závod Piešťany a Klinianka je v správe Lesy SR, š.p. Banská Bystrica. Pre zabezpečenie odtokových pomerov je potrebné naviazať na už čiastočne zrealizované úpravy na Klinianke a na oboch tokoch je treba vykonať regulačné úpravy v úsekoch:

- Menzdrovka – nad POD Agrokovex v dĺžke cca 1000 m,
- Klinianka – horný koniec obce, v centrálnej časti obce v dĺžke cca 2000 m a v úseku od bývalej SEZ po koniec obce.

Elektrická energia

Obec Oravský Biely Potok je zásobovaná elektrickou energiou zo vzdušného vedenia, ktoré je vedené z Ústia nad Priehradou. Vedenie AIFe 3x50mm² je uložené na betónových stĺpoch. Vedenie VN v súčasnosti zodpovedá požiadavkám pre odber elektrickej energie. Vedenie prichádza do obce od Tvrdošína a pokračuje smerom na Zuberec.

Vzdušné vedenie je uložené na betónových stĺpoch. Hlavné vetvy vzdušného vedenia sú vedené pozdĺž miestnych komunikácií, miestami v súbehu s telefónnym vedením. Na spoločných stožiaroch vedenia NN je vedené aj vedenie miestneho rozhlasu. Rozvádzače NN umiestnené na stožiarových trafostanicach vyhovujú požiadavkám pre zásobovanie elektrickou energiou.

Vonkajšie osvetlenie je vedené spoločne s vedením NN a výbojkové svietidlá sú umiestnené na betónových stĺpoch.

Objekty s najväčším odberom elektrickej energie sú pila a hotel Milénium.

V obci je vybudovaný plynovod a vykurovanie rodinných domov pomocou elektrických kotlov a elektrických konvektorov je v malom rozsahu.

V severnej časti obce, v lokalite novej výstavby rodinných domov je rozvod elektrickej energie urobený káblovým vedením v zemi a prípojky k rodinným domom sú vedené v zemi. Aj v iných častiach obce sú niektoré prípojky k rodinným domom vedené káblovým vedením v zemi. Pri výstavbe stavebných objektov a inžinierskych sietí treba toto vedenie rešpektovať.

Verejné osvetlenie

V severnej časti obce, v lokalite novej výstavby rodinných domov je vedenie vonkajšieho osvetlenia vedené v zemi. Vonkajšie osvetlenie urobené výbojkovými svietidlami, ktoré sú uložené na osvetlovacích stožiaroch.

V ostatných častiach obce je vedenie verejného osvetlenia vedené po spoločných stĺpoch s vedením NN. Osvetlenie je realizované výbojkovými svietidlami, ktoré sú umiestnené na stĺpoch vedenia NN.

Existujúce osvetlenie sa ponechá. V mieste výstavby rodinných domov sa vybuduje nové vonkajšie osvetlenie. Vedenie pre osvetlenie sa uloží v zemi a výbojkové svietidlá sa umiestnia na osvetlovacích stožiaroch.

Zásobovanie plynom

V obci je vybudovaná sieť miestneho stredotlakého plynovodu DN 200 na zemný plyn, ktorý je napájaný z jestvujúcej regulačnej stanice plynu v obci Zuberec a slúži pre viac obcí v tejto lokalite.

Stredotlaký plynovod DN 200 vedie paralelne s hlavnou cestou v smere Zuberec - Podbieľ. Plynovod je umiestnený vo vzdialenosti 15 až 25 metrov od cesty. Z hlavného potrubia DN 200 v obci sú vyvedené odbočky plynovodu DN 80 a DN 50 vedené popri miestnych komunikáciach. Potrubie je vedené v zemi, v rýhe, v pieskovom lôžku a v pieskovom obsype. Priemer potrubia plynovodov je v rozmedzí od DN 50 do DN 150. Rodinné domy a iné objekty sú napojené na stredotlaký plynovod pomocou prípojiek plynu zaústených ku hranici pozemku, ukončených uzávermi. Za uzáverom je umiestnený regulátor tlaku plynu, plynomer, uzávery a odberné plynové zariadenie objektu. V súčasnosti je v obci na odber zemného plynu napojených cca 75 rodinných domov zo 147 obývaných domov. Na odber zemného plynu sú pripojené aj obytné domy a objekty občianskej vybavenosti - ako sú penzióny a predajne. Podľa počtu pripojených objektov na prívod zemného plynu je podiel plynifikácie obce na úrovni 51 %.

Je potrebné zabezpečiť prívod zemného plynu pre navrhované územia, kde sa uvažuje so stavbami rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti a výrobných objektov

Zásobovanie teplom

Zásobovanie teplom pre rodinné domy a objekty občianskej vybavenosti a výrobné priestory je riešené pomocou plynovodov (cca na 50%). Príprava tepla na vykurovanie týchto objektov a prípravu teplej úžitkovej vody v nich bude v lokálnych plynových kotolniciach na spaľovanie zemného plynu. Maximálny navrhovaný tepelný výkon zdroja tepla na zemný plyn je 300 kW.

Okrem zemného plynu je v niektorých domoch používaná elektrická energia a pevné palivo - a to drevo a hnedé uhlie. Nie je možné zistiť počet jestvujúcich a nových rodinných domov a iných objektov napojených na tento zdroj výroby tepla. Z hľadiska iných alternatívnych zdrojov tepla je tu možnosť využitia slnečnej energie na prípravu teplej úžitkovej vody vo vyššie uvedených objektoch pomocou solárnych kolektorov a tepelných čerpadiel. Z hľadiska dostupnosti slnečnej energie má obec na uvedený účel dostatočné podmienky a potenciál.

Miestny rozhlas

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený na betónových stĺpoch vzdušného vedenia NN, pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením.

Pôvodné rozvody sa ponechajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie sa uloží v zemi a pre umiestnenie reproduktorov sa využijú osvetľovacie stožiare.

Mobilné rádiové siete

V katastri obce (juh) sú vybudované dve základné stanice verejnej rádiokomunikačnej siete – Orange a T-Mobile, ktoré sú umiestnené na spoločnom stožiaru a dostatočne pokrývajú urbanizované územie katastra.

Pošta

Poštová prevádzka v obci Oravský Biely Potok je zriadená v združenom objekte Obecného úradu.

Tabuľka 11- Technická vybavenosť Oravský Biely Potok

Technická vybavenosť	Údaj
Počet pôšt	1
Káblková televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Verejná kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	áno
Stanice hasič. a záchran. zboru platené	nie
Hasičské vozidlá	áno
Počet vzniknutých požiarov	1
Obecný hasičský zbor	áno
Verejnú miesto s prístupom na Internet	áno
Mestský/obecný úrad využíva osobný počítač	áno
Mestský/obecný úrad má pripojenie na Internet	áno
Mestský/obecný úrad má vlastnú www stránku	áno

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2012

1.4 Kultúra, šport, cestovný ruch

Miestnym obyvateľom chýba upravené viacúčelové verejné priestranstvo, kde by sa mohli neformálne schádzať, prípadne prejednávať svoje problémy ale aj relaxovať a spoločne sa zabávať. V prípade vybudovania priestranstva bude využité aj návštevníkmi alebo na spoločné podujatia pri rôznych príležitostiach ako sú zachované ľudové tradície.

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje :

Viacúčelová sála s kuchyňou a skladom, bar - sa nachádza v polyfunkčnom objekte a využíva sa pre príležitostné podujatia (vystúpenia, plesy príp. svadby a pod.). Viacúčelová sála má kapacitu 130 - 140 stoličiek.

Obecná knižnica – nachádza sa v polyfunkčnom objekte. Je tu umiestnených cca 2000 titulov. Prístupná je 1x týždenne. Jej priestory sú vyhovujúce.

Divadlo – V Oravskom Bielom Potoku od roku 1903 hrávali školáci vianočné hry pod vedením farára Antona Hromadu. Farár Hromada položil v obci základy osvetovej činnosti, v ktorej aj po jeho odchode pokračovali učitelia. Začiatkom roku 1921 bielopotocká mládež vystúpila s divadelnými hrami Lurdska pasáčka a Kamenný chodníček. Na divadle sa zúčastnili aj obyvatelia susedných obcí. Zisk z divadla sa použil na zariadenie javiska a na obecnú knižnicu. V roku vznikol v obci samovzdelávací krúžok Karitas.

Detský folklórny súbor Oslárik - Súbor vznikol v roku 1995, v súčasnosti ho navštevuje 12 detí. Vystupujú na obecných plesoch a príležitostiach. V minulosti sa zúčastnil i zahraničných vystúpení spolu so ženskou speváckou skupinou. Účinkoval v televíznom programe Vandrovali hudci. Každoročne vystupuje na Podroháčskych folklórnych slávnostiach. Ponúkané programy - Na školu, Jarné hry, Spevy – bielopotocké pesničky (dĺžka trvania 6 – 10 min., počet účinkujúcich 12).

Ženská spevácka skupina (veková kategória: dospelí) - Skupina vznikla v roku 1995. Predstavila sa na Podpolianskych folklórnych slávnostiach v Detve a v Poľsku. Každoročne vystupuje spolu s detským

súborom na Oravských Vianociach i na Podroháčskych folklórnych slávnostiach. Svoju činnosť však prezentuje najmä na obecných podujatiach. Ponúkané programy: Trávnice, Svadobné piesne, Vianočné (dĺžka trvania 10 – 12 min., počet účinkujúcich 10).

Kultúrne pamiatky:

V dôsledku častých požiarov v minulosti sa v obci nezachovali objekty ľudovej architektúry. Najvýznamnejšou pamiatkou je klasicistický rímskokatolícky **kostol sv . Štefana Kráľa**. V jeho interiéri zaujme barokový oltár z 18. Storočia a obraz sv. Vojtecha od J. Hanulu. Za pozornosť stojí **cintorín** obkolesený hradbami, ktorý sa nachádza na vyvýšenom mieste a **kríže** v obci.

Kostol sv . Štefana Kráľa – Najvýznamnejšou stavbou je klasicistický, niekoľkokrát upravovaný rímskokatolícky farský kostol sv. Štefana Kráľa (r. 1800). Na barokovom oltári je umiestnený obraz sv. Štefana od Jozefa Hanulu. Krstiteľnica a kazateľnica sú práce miestneho rezbára J. Belopotockého.

Cintorín – Cintorín sa nachádza na Víšku nad kostolom a v obci ho zriadili až po ustanovení farnosti v roku 1787. Predtým mŕtvych z obce pochovávali v Nižnej. Bol ohradený múrom, z ktorého sa zachovala vstupná časť, pokrytá šindľom. Na cintoríne sú pozoruhodné drevené stĺpové náhrobníky z 19. storočia i pieskovcové kríže od bielopotockých kamenárov.

Kríže – Umelecko-remeselné práce miestnych kamenárov, najmä z dielne Belopotockovcov, reprezentuje 13 krížov v obci i v katastri.

Tabuľka 12 - Kultúra Oravský Biely Potok

Kultúra	Údaj
Verejné knižnice vrátane pobočiek	0
Verejné knižnice - počet knižničných jednotiek spolu	0
Verejné knižnice - počet používateľov	0
Videopožičovne a DVD požičovne	0
Kiná stále	0
Sedadlá v kinách stálych	0
Premietacie sály	0
Prírodné amfiteátre a letné kiná	0
Sedadlá v letných kinách	0
Múzeá	0
Galérie	0
Kultúrno osvetové zariadenia	1
Zariadenia na voľný čas a záujmovú činnosť pre deti a mládež	0
Zoologické záhrady	0
Zoologické záhrady - plocha	0
Botanické záhrady	0
Botanické záhrady - plocha	0
Kostoly a modlitebne rímskokatolíckej cirkvi	1
Kostoly a modlitebne evanjelickej cirkvi augsburského vyznania	0
Kostoly a modlitebne reform. kresťanskej cirkvi	0
Kostoly a modlitebne baptistickej cirkvi	0
Kostoly a modlitebne židovskej cirkvi	0
Kostoly a modlitebne adventistov 7. dňa	0

Kultúra	Údaj
Kostoly a modlitebne bratskej cirkvi	0
Kostoly a modlitebne gréckokatolíckej cirkvi	0
Kostoly a modlitebne pravoslávnej cirkvi	0
Kostoly a modlitebne ostatných cirkví	0
Cintoríny, urnové háje a rozptyl. lúčky	1
Cintoríny, urnové háje a rozptyl. lúčky - plocha ha	1,0
Domy smútku	1

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2012

Monografia obce Oravský Biely Potok – Obec nemá vydanú aktuálnu monografiu. Stručná publikácia o obci bola vydaná v roku 2011, pri príležitosti 465. výročia vzniku obce.

Tabuľka 13 - Nehnuteľné kultúrne pamiatky v obci Oravský Biely Potok

Katastrálne územie	Pamiatkový objekt	Zauž. názov PO	Číslo ÚZPF	Stav.-tech. stav
Oravský Biely Potok	Pilier	pilier pod krížom	2664/1	dobrý
Oravský Biely Potok	Kríž s korpusom	socha Krista na kríži	2664/2	dobrý
Oravský Biely Potok	Ohradenie	ohradenie kríža na pilieri	2664/3	dobrý

Zdroj: www.pamiatky.sk

Významné osobnosti obce:

- Alexander Belopotocký - sochár.
- Ján Belopotocký - kamenár, rezbár,
- Jozef Hoblík - farár, redaktor,
- Jozef Števek - kňaz, profesor.

Zakladateľom kamenárskej dielne bol Juraj Belopotocký.

Šport a relax

Telovýchova a šport

V severo-východnej časti obce je futbalové ihrisko, ktorému chýba zodpovedajúca vybavenosť. Na severnom svahu pri vstupe do obce smerom od Habovky sa nachádza nefunkčný lyžiarsky vleč.

V oblasti športu je potrebné vybudovať v obci telocvičňu, dobudovať športový areál o šatne, hygienické zariadenia a dobudovať ďalšie ihriská (detské ihriská) a športoviská (tenis, hokejové ihrisko a pod.).

Tabuľka 14 - Šport Oravský Biely Potok

Šport Oravský Biely Potok	Údaj
Kúpaliská umelé a prírodné	0
Bazény kryté (okrem školských)	0
Bazény otvorené (okrem školských)	0
Bazény školské spolu (kryté a otvorené)	0
Telocvične - spolu	0
Telocvične - školské	0

Štadióny otvorené	0
Ihriská pre futbal (okrem školských)	1
Ihriská školské	0
Ihriská ostatné	1
Športové haly	0
Štadióny zimné (kryté a otvorené)	0
Otvorené ľadové plochy	1
Ostatné športové zariadenia	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2012

Významné kultúrne a športové podujatia v obci:

V obci sa koná viacero kultúrno-spoločenských podujatí regionálneho významu a tri podujatia nadregionálneho významu a to:

- medzinárodný folklórny festival Podroháčske folklórne slávnosti,
- festival amatérskych hudobných skupín OSLAFEST,
- medzinárodný kamenársky plenér - Návraty k bielopotockému kameňu.

Medzi významné kultúrne a športové podujatia patria:

- Batôžkový ples oslárov
- Lyžiarsko – turistický prechod Bielopotockým horizontom
- Turnaj v mariáši
- Deň detí
- Deň matiek
- Deň otcov
- Športový deň obce
- Stretnutie s Mikulášom
- Vynášanie moreny

Cestovný ruch

Obec leží na významnej spojovacej trase medzi Liptovom a Oravou. Nachádza sa v blízkosti Malého tatranského okruhu. Po jeho dobudovaní sa zvýši význam návštevnosti z Poľska. Rekreačné zázemie pre rôzne formy turizmu tvorí celý kataster s prírodnými danosťami a široké okolie so svojím kultúrnym a prírodným bohatstvom.

V schválenom ÚPN-VÚC Žilinského kraja je obec zaradená do štruktúry jednotiek rekreácie a cestovného ruchu regionálneho a vyššieho významu ako sídelné stredisko rekreácie a turizmu celoštátneho významu.

Obec bola od 18. do začiatkov 20. storočia významným strediskom kamenárstva a ľudovej rezby, zvlášť sakrálny. Miestni kamenári vytvorili mnohé kaplnky, prícestné kríže, postavy svätcov, ako aj náhrobné kamene, s ktorými sa možno stretnúť na území celej slovenskej Oravy a susedných poľských regiónov (Żywiecczyzna, Podhalie). Kamenárske tradície siahajú do začiatkov 17. storočia. Pieskovec, ktorý sa ťažil v troch kameňolomoch v okolí obce, sa používal najmä na výrobu mlynských kameňov a ako stavebný materiál. V neskoršom období aj na umeleckú tvorbu. Najznámejšou rezbárskou rodinou boli Belopotockovci. Od roku 2006 sa v obci realizuje rezbársky plenér, ktorého sa zúčastňujú umelci zo Slovenska a Poľska. Ich diela je možné obdivovať v lapidarium na otvorenom priestranstve vedľa budovy obecného úradu a okolo kostola. Sochy a reliéfy, niekedy postavené na pni, vyzerajú ako pozostatky starovekých civilizácií. Jedny sú ukončené a ďalšie zasa zanechané počas práce, napríklad z dôvodu kazov na surovine. Znázorňujú zvieratá, mýtické bytosti, výjavy zo života Ježiša, postavy

svätcov, obrázky z každodenného života alebo poprsia rozličných veľkosti. Správa obce plánuje v budúcnosti vytvoriť strechu nad plenérovou expozíciou, aby umelci mohli pracovať nezávislé od počasia a diela by boli chránené pred nepriaznivými poveternostnými podmienkami.

Obec sa bude orientovať na vidiecku turistiku spojenú s horskou rekreáciou v oblasti turistiky a lyžiarskych športov. Už v súčasnosti tvorí a v budúcnosti naďalej bude tvoriť zázemie pre rekreačný priestor Oravy s orientáciou na klientelu z Poľska.

Podľa Regionalizácie cestovného ruchu v SR (2005) patrí obec do Oravskej oblasti cestovného ruchu s národným významom v strednodobom časovom horizonte a medzinárodným významom v dlhodobom horizonte a so zameraním na dlhodobý a krátkodobý pobytový turizmus. Z činností s najvyšším dlhodobým potenciálom sú pre riešené katastrálne územie aktuálne:

- poznávanie kultúrneho dedičstva,
- pobyt v lesnom (horskom) prostredí,
- pešia turistika,
- lyžiarska turistika,
- pobyt na vidieku,
- pobyt pri termálnej vode.

V navrhovanej regionálnej, priestorovej a funkčnej štruktúre odvetvia rekreácie podľa ÚPN-VÚC Žilinského kraja je okres Tvrdošín súčasťou Oravského regiónu cestovného ruchu, ktorý pokrývajú dva rekreačné krajinné celky Oravská priehrada a Roháče.

Prírodný potenciál celého okresu Tvrdošín je veľký a výrazne funkčne odlišný. Je tu vodná nádrž, a aj horské údolia medzi štítmi Roháčov. Oddeľujú ich pomerne hladké výšiny a chrbty Skorušinských vrchov. Toto prostredie umožňuje rovnocenne ponúkať rekreáciu pri vode a vodné športy, náročnú horskú turistiku a lyžiarske športy a tiež podhorskú vidiecku rekreáciu, s dopĺňujúcimi aktivitami.

Osobitne významný je výdatný zdroj termálnych vôd s kúpaliskami v Oraviciach, na okraji Roháčov.

Horskú rekreáciu a s ňou spojenú horskú a vysokohorskú turistiku a náročné lyžiarske športy je možné rozvíjať v Roháčoch - mimo územia TANAP-u. Stredisko Oravice je potrebné komplexne dobudovať na horské kúpeľné stredisko medzinárodného významu, s využitím zdroja termálnej vody na celoročnú pohybovú rekreáciu, relaxáciu, príp. aj balneo a klimatickú liečbu.

Vidiecky turizmus spojený s aktivitami v horskom prostredí je potrebné aktivizovať v podhorských sídlach Zuberec, Habovka, Oravský Biely Potok a Vitanová.

V súčasnosti je cestovný ruch jediné hospodárske odvetvie, ktoré dáva šancu pre rýchle zvýšenie konkurencieschopnosti a prosperity Oravského regiónu, ktorý je turisticky vysoko atraktívny a dopravne dobre prístupný.

Aktivizácia a rozvoj turizmu môže nahradiť a prekonať úbytok hospodárskych aktivít a pracovných príležitostí spôsobených transformáciou priemyselnej výroby. Podporí aj revitalizáciu a oživenie obcí.

V popredí záujmu účastníkov turizmu bola hlavne horská turistika, zimné lyžovanie, atraktívne prírodné výtvary, kultúrne pamiatky a podujatia, prípadne relax v chatách, chalupách a v lacnejších rekreačných zariadeniach.

Podľa regulatívov v Závaznej časti ÚPN VÚC Žilinského kraja je na Orave potrebné:

- podporovať diferencované regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti,
- využiť polohu Oravy, ktoré je dobre dostupná z veľkých sídelných aglomerácií v Českej republike a Poľskej republike, na budovanie vybavenosti pre zahraničnú návštevnosť pri Oravskej priehrade a v Oraviciach; s rozvojom športového a rekreačného vybavenia je potrebné uvažovať plošne vo všetkých horských a podhorských sídlach,
- využiť potenciál geotermálnej energie na báze termálnych vôd pre rekreáciu a cestovný ruch v geotermálnej oblasti Skorušinskej panvy pri rešpektovaní záujmov ochrany prírody a zdrojov pitných vôd,
- podporovať aktivity, súvisiace s rozvojom vidieckeho turizmu v podhorských oblastiach,
- podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás, nadväzujúcich na navrhované cyklomagistrály.

Partnerská spolupráca:

- Gmina Spytkowice (PL)
- Gmina Szemud (PL)

Inštitúcie:

Obecný úrad - nachádza sa v centre obce v budove občianskej vybavenosti.

Školské zariadenia - obec nemá základnú školu. Deti dochádzajú do Základnej školy v obci Zuberec. V obci sídli Materská škola, ktorú navštevuje 25 detí.

Požiarňa zbrojnica - nachádza sa v centre obce v budove občianskej vybavenosti a v súčasnosti si vyžaduje rekonštrukciu, aby sa vytvoril priestor pre dobrovoľný hasičský a záchraný zbor v obci na skladovanie techniky a parkovanie automobilu. Potrebné je tiež vybudovať prístrešok pre hasičské auto pri hasičskej zbrojnici.

Dobrovoľný hasičský zbor - dobrovoľní hasiči majú v súčasnosti 38 členov, z toho 2 ženy. V roku 2018 zorganizovali členovia Hasičský ples, Stavanie mája a pálenie vaty a Deň Detí. Podarilo sa tiež vytvoriť detské družstvo plameň.

Tabuľka 15 - Školstvo – obec Oravský Biely Potok

Školstvo Oravský Biely Potok	Údaj
Materské školy spolu	1
Materské školy spolu - deti	24
Základné školy - (1. - 4. roč.) spolu	0
Základné školy - (1. - 4. roč.) spolu - žiaci	0
Základné školy - (1. - 9. roč.) spolu	0
Základné školy - (1. - 9. roč.) spolu - žiaci	0
Materské školy - štátne	1
Materské školy - štátne - deti	24
Materské školy - štátne - triedy	1
Materské školy - štátne - učitelia	2

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2012

Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť pre obyvateľov obce poskytuje:

- Hornooravská nemocnica v Trstenej;
- Zdravotné stredisko Zuberec.

Sociálne zabezpečenie:

Sociálne služby v obci je pripravená zabezpečovať obec prostredníctvom opatrovateľskej služby opatrovaním v domácnosti. V roku 2018 obec neobdržala žiadosť o poskytnutie tejto služby. Obec na uvedenom úseku vykonáva vyhľadávaciu činnosť a vedie evidenciu potenciálnych záujemcov o tento druh služby. Zariadenia sociálnych služieb v obci neexistujú a súčasný stav tieto ani nevyžaduje.

1.5 Hospodárstvo

Priemyselná výroba na území obce neexistuje. Obyvatelia obce za prácou dochádzajú mimo územia obce, kraja, ale aj mimo územia Slovenskej republiky.

V obci prevažuje lesná a poľnohospodárska výroba.

Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov obce Oravský Biely Potok vlastní pílu, ktorá je umiestnená priamo v obci (pravdepodobne na mieste bývalej papierne).

Vzhľadom k tomu, že sa v katastri obce nachádza kvalitný biely pieskovec a jeho opracovanie malo v obci dlhodobú tradíciu, je potrebné vytvárať predpoklady pre jeho využitie, či už pri výrobe komerčne zaujímavých komponentov (napríklad obklad) alebo ako zachované tradičné remeslo. Nakoľko je kamenárska tradícia v obci silná, navrhujeme využitie tohoto dobývacieho priestoru na pravidelné sympóziu, ktorého by sa zúčastňovali sochári zo Slovenska i zo zahraničia.

Navrhované plochy výroby sú v časti obce pod Lány, kde je tienisté územie orientované na severovýchod a z toho titulu nevhodné na inú atraktívnejšiu funkciu. Doporučujeme obci podporovať spracovanie (finalizáciu) drevnej hmoty.

Poľnohospodársku výrobu zabezpečuje:

- Orava poľnohospodárske podielnícke družstvo Nižná.

V obci pôsobia:

- Pozemkové spoločenstvo bývalých urbarialistov obce Oravský Biely Potok
- Združenie súkromných lesov Oravský Biely Potok
- potraviny SOŇA Anna Muchová, obchod s potravinami
- RODACH s.r.o., Anton Chladný, obchod s potravinami, reštaurácia
- NORMAL .a.s. – hotel Millénium
- espresso Jašica - pohostinstvo

Podnikateľské subjekty zapísané v ORSR so sídlom v obci Oravský Biely Potok:

- Anavik, s. r. o. - Účtovnícke a audítorské činnosti, vedenie účtovných kníh; daňové poradenstvo;
- DISTRICT SK, s.r.o. - Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach;
- F.T. - SK, s.r.o. - Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach;
- Farma PaM s.r.o. - Pestov. obilnín;
- HYDRO-ENERGY a.s. - Výroba elektriny;
- JG Finančný servis, s. r. o. - Poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia;
- Miestny národný výbor – prevádzkárň - porez guľatiny;
- MRSK, s.r.o. - Ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach;
- Normal, a.s. - Ubytovanie v ubytovniach a ostatné dočasné ubytovanie;
- ProLang s.r.o. - Vypracovanie stavebných projektov;
- Rewinn, s. r. o. - Výroba elektriny;
- RODACH, s.r.o. - Ubytovanie v ubytovniach a ostatné dočasné ubytovanie;
- SPV ĽADOVO 12, s.r.o. - Výstavba obytných a neobytných budov i. n.
- TK Profit, s.r.o. - Ostatný maloobchod s novým tovarom v špecializovaných predajniach i. n.;
- VALEK, s.r.o. - Iná tlač.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na ďalšie poskytovanie služieb občanom a najmä turistom a návštevníkom obce.

Občianske združenia:

- Nádej pre Šimonka – detské, telesne postihnutí
- Telovýchovná jednota Tatran Oravský Biely Potok – TJ

Obchod

V obci je predajňa Jednoty v centre obce.

Tabuľka 16 - Obchod a pohostinstvo – obec Oravský Biely Potok

Obchod a pohostinstvo Oravský Biely Potok	Údaj
Predajne potravinár. tovaru, supermarkety a predajne zmiešaného t	2
Predajne potravinárskeho tovaru - supermarkety	0
Predajne zmiešaného tovaru	0
Obchodné domy, nákupné strediská a hypermarkety	0
Obchodné domy a nákupné strediská - z toho hypermarkety	0
Pohostinské odbytové strediská	2
Predajne nepotravinárskeho tovaru	0
Predajne pohonných látok	0
Predajne motorových vozidiel	0
Zariadenia pre údržbu a opravu motorových vozidiel	0
Predajne súčastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	0
Zariadenia pre predaj,údržbu a opravu motocyklov,mopedov a prísl.	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, MOŠ 2012

Pohostinstvo : je v centre obce s kapacitou 40 stoličiek (súkromné espresso Jašica) a bar (obecný úrad) s kapacitou 25 stoličiek.

Verejné stravovanie: s kapacitou 48 stoličiek je v budove hotela Milénium priamo v obci.

Ubytovanie : V intraviláne obce sa nachádzajú voľné ubytovacie kapacity vo forme:

- samostatného penziónového ubytovania 100 lôžok
- hotel Milénium 60 lôžok
- ubytovania na súkromí cca 200 lôžok
- individuálna rekreácia (chalupy, chaty) cca 20 lôžok
- penzión Centrum 45 lôžok

Tabuľka 17 - Fyzické osoby - podnikatelia v RO podľa právnych foriem za Oravský Biely Potok

Oravský Biely Potok	2014	2015	2016	2017	2018
Fyzické osoby - podnikatelia	78	69	67	62	62
Živnostníci	77	68	66	61	60
Spolu	155	137	133	123	122

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka 18 - Právnické osoby za obec Oravský Biely Potok

Oravský Biely Potok	2014	2015	2016	2017	2018
Právnické osoby - ziskové	11	10	11	12	13
Právnické osoby - neziskové	5	1	1	2	2
Právnické osoby spolu	16	11	12	14	15

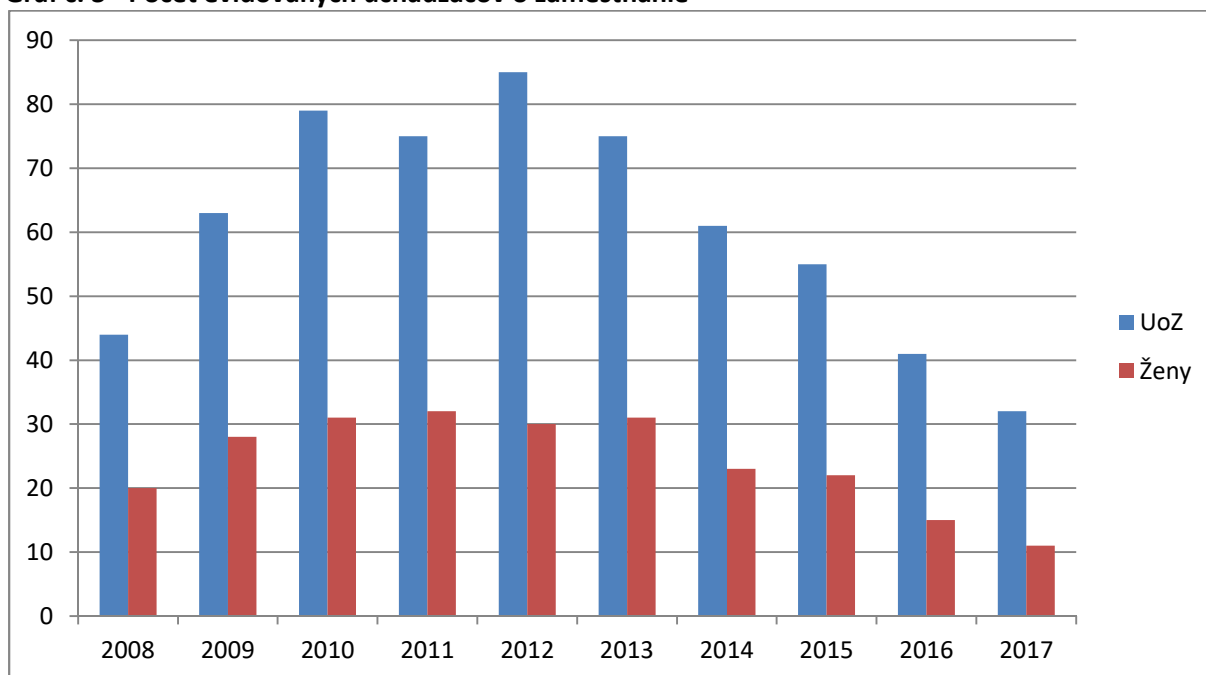
Zdroj: Štatistický úrad SR

Trh práce:

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v obci Oravský Biely Potok sa od roku 2008 výrazne zvyšoval vplyvom svetovej hospodárskej krízy. Mierny pokles nastal v roku 2011, pričom v roku 2012 počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie opäť stúpol. Od roku 2013 počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie klesal. V sledovanom období bol najvyšší počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v roku 2012. Najviac evidovaných uchádzačov o zamestnanie zo strany žien bolo v rokoch 2011, 2010 a 2013.

Graf č. 3 - Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Tabuľka 19 - Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti – obec Oravský Biely Potok

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Oravský Biely Potok				
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	8	5	13	6
Lesníctvo a ťažba dreva	7	4	11	4
Výroba potravín	2	3	5	2
Výroba nápojov	15	4	19	15
Výroba textilů	1	1	2	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	19	0	19	12
Tlač a reprodukcia záznamových médií	3	0	3	2
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	0	1	1	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	1	0	1	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	1	2	2

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	9	3	12	10
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	2	7	9	5
Výroba elektrických zariadení	5	16	21	20
Výroba strojov a zariadení i. n.	4	6	10	9
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	3	8	11	9
Výroba nábytku	1	0	1	0
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	0	1	0
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0	1	1	1
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Výstavba budov	10	2	12	10
Inžinierske stavby	10	2	12	11
Špecializované stavebné práce	13	0	13	10
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	1	2	1
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	10	6	16	11
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	7	4	11	10
Pozemná doprava a doprava potrubím	5	2	7	4
Skladové a pomocné činnosti v doprave	0	2	2	1
Poštové služby a služby kuriérov	0	2	2	1
Ubytovanie	6	7	13	12
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	6	6	12	10
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	1	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2	0	2	2
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	2	3	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	0	2	0
Právne a účtovnícke činnosti	1	1	2	2
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	0	2	2	1
Bezpečnostné a pátracie služby	4	0	4	4
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	0	1	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	7	9	16	12
Vzdelávanie	7	13	20	17
Zdravotníctvo	7	6	13	11
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	1
Ostatné osobné služby	0	2	2	2
Nezistené	7	12	19	8
Spolu	191	142	333	242

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

1.6 Príroda a životné prostredie

Kataster má pomerne vyvážené zastúpenie lesnej a nelesnej pôdy. Lesy sa nachádzajú predovšetkým v južnej časti katastra vo vyšších nadmorských výškach v priestoroch Kopec, Prieková, Machy a Kováčová. Charakterom sú ihličnaté, len miestami s prímiesou listnáčov. V hospodársky spravovaných lesoch prevládajú rovnoveké a jednovrstvové porasty. Z ekologického hľadiska sú vždy významným prvkom, aj napriek hospodáreniu, pretože zásahy človeka majú rozpätie viacerých rokov až desaťročí, čo vytvára aj niektorým vyšším živočíchom podmienky pre reprodukciu. Porasty lesného charakteru rastú však aj mimo hraníc lesného pôdneho fondu, kde sa rozšírili prirodzeným spôsobom z okolitých lesných porastov. Tieto porasty miestami tvoria prehustené priestory zjavne bez výchovných zásahov. Stabilita je v týchto priestoroch narušená, poskytujú však útočisko niektorým druhom zveri najmä pre svoju zlú priechodnosť. Smerom k voľným priestorom sa zápoj rozvoľňuje a tvorí sa riedkolesie s typickými hlboko zavetvenými jedincami prevládajúceho smreka a drevín ako breza, osika, rakyta, smrekovec, borovica. Tento priestor znamená inú kvalitu v štruktúre krajiny a je veľmi žiadúci. Ďalším typickým prvkom druhotnej krajinej štruktúry v katastri sú porasty krovín, súvislejšie rastúce na pásoch medzi terasami, ktoré boli v minulosti omnoho intenzívnejšie obrábané ako teraz. Ekologická funkcia týchto porastov je takisto významná, sú útočiskom a zdrojom potravy pre menšie druhy živočíchov - cicavcov aj spevavých vtákov, a tiež rôzne druhy hmyzu. Pomedzi porasty krovín a riedkolesie sa na významných plochách tiahnu lúčne porasty, ktoré dosahujú prirodzený charakter horských a podhorských lúk. Hospodárenie či už kosením alebo pastvou sa tu dlhé roky nevyskytuje a tak sa dajú nájsť plochy s viac-menej prirodzenými spoločenstvami rastlín. Tieto sa vyskytujú vo vzdialenejších častiach katastra smerom od obce. Lúčne porasty v blízkosti obce nabierajú intenzívnejší charakter – prebieha na nich kosenie. To však nepredstavuje vážny ekologický problém, pretože vytvára podmienky pre špecifické druhy bylín, rozdielne od nekosených porastov. Keďže sa tieto porasty na väčšine priestoru nehnoja, aj ich ekologická hodnota je veľmi dobrá, čo možno pozorovať na ich vysokej biodiverzite. Zamokrené a podmáčané lokality sa prevažne nachádzajú v priestoroch lúčnych porastov. Dôležité na nich je to, že bývajú často priestorom výskytu viacerých chránených rastlín, čo bolo potvrdené aj v katastri Oravského Bieleho Potoka. Orané pôdy sa prakticky nachádzajú v nive Studeného potoka, sú dosť intenzívne obhospodarované a na časti aj meliorované, čím predstavujú človekom najviac ovplyvňovaný prírodný prvok okrem zastavaného územia. Osobitne je potrebné spomenúť brehové porasty a sprievodné porasty vodných tokov, najmä Studeného potoka, ktorý je hlavným tokom pretekajúcim katastrom. Ich zloženie je prirodzené, miestami ustúpili intenzívnemu obrábaniu priľahlých úrodných polí. Tvorené sú vrbino-jelšovými spoločenstvami rastlín a na ne sa viažúcimi živočíchmi. Význam vodných tokov je zrejmý. Stav Studeného potoka je čo do znečistenia v zásade v poriadku - nad obcou sa nenachádza priemyselné sídlo. Prípadné znečistenia pochádzajú najviac z domácností a nevybudovanej kanalizácie vyššie položených obcí, prípadne z odpadových produktov vyššie položených dvorov poľnohospodárskej výroby. Miestne prítoky, z ktorých sú viaceré občasné, prameniace na území katastra, majú menšiu vodnatosť ale sú na druhej strane čisté. Zastavané územie obce má uličný charakter daný predovšetkým konfiguráciou terénu. Okrem pily tu nie je väčší priemysel ani dvor hospodárskeho družstva.

Geologické, geomorfologické pomery

Geologicky je celé územie katastra pomerne jednoduché a patrí do Skorušinských vrchov t.j. do paleogénu vnútorných Karpát. Tvorené sú najmä pieskovecami, menej ílovcami bielopotockého súvrstvia.

Z hľadiska inžiniersko-geologických rajónov územie katastra patrí do oblasti flyšových vrchovín. V území sa nachádzajú dva inžiniersko-geologické rajóny. Rajón flyšoidných hornín (Sf), kde sa v horninovom prostredí striedajú ílovce, prachovce, slieňovce, pieskovce so zlepenkami alebo karbonátmi vo vrstvách, ktoré sú priepustné až nepriepustné. Je tu premenlivá agresivita podzemných vôd. Reliéf tvoria prevažne mierne až stredné svahy a ploché chrbty, strmé svahy sú na masívoch s prevahou pieskovcov. Vyskytujú sa tu plytké povrchové zosuvy a hlboké zvetrávanie hornín. Pre miestne účely možno využiť len horninové komplexy s prevahou pieskovcov (lomový kameň, štrk). Poľnohospodárske pôdy 6. - 9. bonity. Zhoršené podmienky pre výstavbu vyplývajú z intenzívneho zvetrávania, namrzania hornín a výskytu zosuvov. Pre ukladanie odpadov je územie nevhodné.

V nive Studeného potoka sa nachádza rajón glaciofluviálnych sedimentov (G) má horninové prostredie tvorené štrkami s polohami pieskov, spravidla zahlinené. Je prevažne uľahnuté a tvorí dobré základové pôdy. Hladina podzemnej vody je obvykle v hĺbke 5-10 m, agresivita z dôvodu nízkej tvrdosti a kyslosti. Na okrajoch akumulácii a na svahoch dolín sa vyskytuje výmoľová erózia. Využitelnosť je pre násypy najmä komunikačných stavieb, poľnohospodárske pôdy 4.-7. bonity, môžu tu byť lokálne zdroje pitnej vody. Je tu možnosť znečistenia podzemných vôd a územie nie je vhodné pre ukladanie odpadov. Po obvode akumulácii je miestami znížená stabilita základových pôd.

Kataster obce Oravský Biely Potok patrí do geomorfologického celku Skorušinské vrchy. V južnej časti po Studený potok patrí do podcelku Kopec a ostatná časť územia severne od spomínaného toku patrí do podcelku Skorušina. V rámci alpsko-himalájskej sústavy a provincie Západných Karpát patri tento celok do oblasti Západných Beskýd.

Reliéf podľa relatívneho výškového členenia je väčšinou vrchovinný, v nive Studeného potoka viacej rovinný. Z morfoskulptúrneho hľadiska prevláda eróžno-denudačný reliéf fluviálne rezanej vrchoviny. Z morfoštruktúrneho hľadiska sa jedná o reliéf rytmicky zvrstvených zlomovo-vrásových štruktúr so stredným až silným uplatnením litológie.

V mikrotvaroch reliéfu možno nájsť hlboké „V“ dolinky bez nivy alebo so slabo vyvinutou nivou. Poriečnu nivu možno pozorovať len popri toku Studeného potoka.

Výškové rozpätie katastra je od asi 620 m n.m. pri výtoku Studeného potoka na západnej hranici katastra až po 1251 m n.m. na kóte Kopec.

Typy reliéfu v časti rozpojených vrchovín majú málo vhodné vlastnosti na hospodárske využitie, vhodné sú na lesné hospodárstvo a cestovný ruch, značne je limitovaná vhodnosť pre poľnohospodárstvo, výstavbu sídiel a komunikácií. V oblasti masívnych vrchovín je veľmi nízky potenciál pre hospodársku činnosť, vhodné sú na lesné hospodárstvo a priemerne vhodné pre cestovný ruch.

V type reliéfu z hľadiska cestovného ruchu prevláda varieta so stredne atraktívnymi prvkami vo výhľade do okolia.

Hydrologické, hydrogeologické, klimatické a pôdne pomery

Územie patrí do umoria Čierneho mora. Hlavným tokom zberajúcim vody z celého územia je tok Studený potok tečúci smerom na západ z Roháčskej doliny a ústiaci do rieky Orava. Jeho hlavným prítokom v katastri je Mrzký potok, do ktorého vteká ešte Malý potok, tvoriac tak hlavnú kostru v južnej časti katastra v smere od Studeného potoka. Zo severu vtekajú do Studeného potoka len malé viacej občasné toky. Studený potok má charakter horského toku.

Typ režimu odtoku je snehovo-dažďový s vysokou vodnosťou marci až máji, najvyššími prietokmi v apríli a najnižšími v januári - februári a septembri - októbri.

Priemerný ročný elementárny odtok sa pohybuje v závislosti od nadmorskej výšky približne od 15 do 20 $l \cdot s^{-1} \cdot km^{-2}$.

Priepustnosť zvodnených vrstiev je v paleogéne s prevládajúcimi pieskovicami pórovo- puklinová a vrstvomá - dobrá.

Územie katastra celé patrí podľa Končekovej klasifikácie do chladnej klimatickej oblasti a do okrsku C1- mierne chladného s priemernou júlovou teplotou od 12° do 15°C.

Klimaticko-geografický typ horskej klímy chladnej podľa Tarábka má priemernú teplotu v januári -5° až -6,5°C, v júli 13,5 až 16°C a ročné zrážky 800 - 1100 mm.

Z pôdných typov v riešenom území prevládajú hnedé pôdy kyslé a hnedé pôdy podzolované na flyšových sedimentoch a hnedé pôdy plytké. V nive Studeného potoka sa nachádzajú nivné pôdy na nekarbonátových aluviálnych sedimentoch. Zrnitosťou sa v katastri nachádzajú prevažne pôdy ľahké až stredne ťažké. Z hľadiska náchylnosti na eróziu sú to pôdy s s bežnou a vyššou náchylnosťou na eróziu.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Podľa fyto geografického členenia (Futák, Atlas SSR, 1980) patrí riešené územie do oblasti západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale) a obvodu západobeskydskej flóry (Beschidicum occidentale), okrsku Západné Beskydy.

Pre geobotanickú charakteristiku územia bolo použité členenie podľa Geobotanickej mapy Slovenska (Michalko a kol., 1987). V riešenom území sa nachádzajú nasledovné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

Al - lužné lesy podhorské a horské (Alnenion glutinoso-incanae, Salicion triandrae, S. eleagni..)

F - bukové lesy kvetnaté (Eu-Fagenion)

Fm - bukové kyslomilné lesy horské (Luzulo-Fagion)

PA - jedľové a jedľovo-smrekové lesy (Abietion, Vaccinio-Abietion)

Rastlinstvo

Súčasnú vegetáciu možno charakterizovať s pomocou hlavných rastlinných biotopov v danom území. Lesné porasty tvoria významnú zložku tejto vegetácie. Prevládajúcim druhom je smrek obyčajný, vyskytuje sa tu aj jedľa biela, borovica lesná, smrekovec opadavý. Listnáče sú ojedinelé so zastúpením javora horského, osiky, brezy, jarabiny, jelše sivej v podmáčaných priestoroch. V lesnom podraze bukových iedlín sú najviac zastúpené druhy *Vaccinium myrtillus*, *Maianthemum bifolium*, *Avenella flexuosa*, *Cynanchum vincetoxicum*, *Luzula pilosa*. V iedľovo-smrekových lesoch pristupuje *Athyrium filix-femina*, *Polygonatum verticillatum*, *Prenanthes purpurea*. Charakteristickým prvkom vegetácie v krajine sú porasty lesa vzniknutého jeho prirodzeným rozširovaním do priestorov neudržiavaných pasienkov a lúk. Toto riedkolesie má viac-menej prirodzenú drevinovú skladbu, koruny stromov sú lepšie vyvinuté a tým aj odolnejšie voči exhalátom. Hlavnou drevinou je tu takisto smrek obyčajný. Viac sú zastúpené pionierske dreviny ako breza, čremcha, rakyta, osika. Miestami majú tieto porasty charakter husto zapojeného lesa, i keď je značné zastúpenie porastov s 30 - 40% zápojom. Bývalé pasienky potom zarastajú zmesou drevín a bylín tvoriac tak biotop psicových porastov horských s mozaikovitou dominanciou druhov ako je *Calluna vulgaris*, *Vaccinium myrtillus*, *Hypericum maculatum*, *Salix cinerea*, *Luzula pilosa* atď. Pôdy pod nimi sú na živiny chudobné a kyslé. V zárastoch krovín možno nájsť v zásade tri druhy biotopov - trnkové kroviny s významnou trnkou obyčajnou, bazou

čiernou, hlohom jednosemenným, lieskou, rakytou, osikou, svíbom červeným, horské lieštinu. kde pristupuje zemolez čierny, ruža ovisnutá, kalina obyčajná, jaseň štíhly, čremcha obyčajná, breza previsnutá a podsvahové jelšiny s jelšou sivou, vrbou purpurovou, vrbou sivou, brezou previsnutou a čremchou. V okolí vodných tokov sa nachádza prevažne biotop horských jelšových lužných lesov, kde dominuje jelša sivá, možno tu však nájsť aj smrek obyčajný, jaseň štíhly, jarabinu vtáčiu, vrbu purpurovú a liesku obyčajnú. V podraze je to *Geum rivale*, *Caltha laevis*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Filipendula ulmaria* a iné. Ako náhradné spoločenstvo na niektorých miestach sa vyskytujú podhorské a horské krovinné vrbiny so zastúpením vrby purpurovej, krehkej, ušatej, sivej a len ojedinele jelše sivej prípadne smreku obyčajného. V rámci lúčnych a pasienkových spoločenstiev je významný biotop vlhkých lúk podhorských a horských s výskytom chránených a ohrozených druhov ako *Dactylorhiza maculata* v sprievode *Myosotis palustris*, *Cruciata glabra*, *Scirpus silvaticus*, *Juncus conglomeratus*, *Lychnis flos-cuculi*, *Equisetum palustre*, *Cirsium rivulare*, *Carex gracilis*, *Eriophorum gracile* a. Ďalšie na niektorých miestach týchto vzácných biotopov je možné vidieť stopy po odvodňovaní. Bylinné porasty chudobných podhorských a horských lúk sú menej kosené alebo vôbec nekosené a nachádzajú sa na bývalých terasách. Pestré sú z hľadiska kvitnutia a vyskytujú sa v nich druhy ako *Festuca rubra*, *Agrostis capillaris*, *Briza media*, *Trifolium montanum*, *Potentilla erecta*, *Cruciata glabra* a iné. Spomenúť treba ešte biotop polí na nevápniKch pôdach resp. v podhorských a horských oblastiach. Jedná sa o viac-menej intenzívne oorané pôdy s redukovaným druhovým zložením burinových spoločenstiev.

Živočíšstvo

Riešené územie zasahuje do jedného živočíšneho regiónu v rámci Karpatskej provincie a to do beskydského okrsku, západného podokrsku vonkajšieho obvodu Západných Karpát.

Živočíšne spoločenstvá a živočíchy samotné sú v rámci svojho biorytmu viazané niekedy na jeden ale mnohokrát na viac rastlinných biotopov. V zásade možno povedať, že z hľadiska potravinového reťazca hierarchicky vyššie druhy živočíchov pôsobia na väčšom priestore v porovnaní s hierarchicky nižšie umiestnenými. Okrem toho býva u predátorov priestorovo oddelený lovný biotop od biotopu útočiska.

V lesoch sa nachádza veľké živočíšne spoločenstvo, z ktorého mnohé druhy sú s ním úzko spojené ako napr. ďatle, sýkorky, brhlíky, veverice. Pre iné živočíchy je les útočiskom a úkrytom pred nepriateľom. Z obojživelníkov je typický lesný druh skokan hnedý, vzácny je mlok karpatský, salamadra škvornitá. Z vtákov možno spomenúť sojku, jariabka, tetra, hlucháňa, tesára, hýľa, krivonosu, myšiaka hôrneho a jastraba veľkého. Z veľkých cicavcov je to jeleň, medveď, rys, vlk, mačka divá, sviňa divá, srnec, jazvec, líška. Medzi motýľmi ihličnatých lesov sa nachádzajú aj typický škodcovia ako mniška obyčajná, medzi chrobákmi zasa lykožrút smrekový patrí ku kalamitným škodcom. K hmyzím predátorom patria známe bystrušky a húseničiare. Chránené sú niektoré fúzače.

Iným významným biotopom živočíchov je biotop krovín. Má svoje charakteristické druhy a na území katastra je hojne zastúpený na miestach bývalých terás. Hlavným odlišujúcim znakom týkajúcim sa najmä cicavcov je oproti lesoch ich telesná malosť vyplývajúca z menších rozmerov rastlín. Z cicavcov sú prítomné napr. vzácnejší piskor hnedočervený, bieložúbka, zajac poľný, hranostaj, lasica, tchor. Nachádzajú sa tu jašterice, skokan, zmija obyčajná. Z vtákov sú to straka obyčajná, hrdlička poľná, drozd čvítotavý, penice, strnádka, kolibiariky, strakoš a pod.

Biotopy okrajov hôr sú otvorené, s bohatým rastlinstvom a veľkým množstvom živočíchov. Bohaté je zastúpenie hmyzu - koníky, svižníky, bzdochy, mravce. Veľký je výskyt pavúkov súvisiaci s výskytom hmyzu. Z motýľov možno spomenúť babočku admirálsku, pávočku, zubatokrídlo, vretenočku ranostajovú, lišaja mliečnikového. Živočíšne spoločenstvo polí a lúk sa líši od predošlých najmä významnými zásahmi človeka. Nachádzajú sa tu pohyblivé druhy, schopné vzdialiť sa pri príchode človeka. Z vtákov prevažujú škovránkovité, trasochvostovité a bažantovité. Z cicavcov tu žijú drobné

hlodavce, hmyzožravce aj predátori. Možno tu tiež nájsť bežné obojživelníky, plazy a samozrejme hmyz (svrček poľný).

Ďalším živočíšnym spoločenstvom je spoločenstvo ľudských obydí - intravilánu. Trvalá prítomnosť človeka znamená, že len niektoré druhy si zvykli na tieto podmienky. Typickými predstaviteľmi sú bocian biely, kavky, líška, kuna, lasica, tchor, lastovička, belorítka, plamienka driemavá, trasochvost, zelienka, jašterica, pavúky, kosce, muchy, vošky, osy, včely a pod.

Špecifickými spoločenstvami sú živočíšne spoločenstvá vôd a brehov vôd. Nachádzajú sa tu okrem pstruhovitých rýb ako je pstruh potočný aj rôzne ulitníky, pavúky, pobrežníky, podenky. Pozorovaný bol výskyt typického vodného druhu vtáka vodnára obyčajného.

Základné prvky územného systému ekologickej stability

Generel nadregionálneho ÚSES a regionálny ÚSES vyčlenili v záujmovom území základné prvky územného systému ekologickej stability.

Regionálnym hydrickým biokoridorom je tok a niva Studeného potoka. Hlavným opatrením je zachovanie charakteru toku, nenarušovanie dna, udržanie brehových porastov, zákaz výsypov odpadov do vodného toku.

Regionálny terestrický biokoridor sa tiahne viacmenej hrebeňom horského masív cez Kopec, Priekovú, Machy a Mních. Tu sa napája na regionálne biocentrum Háj. Tento biokoridor tvoria prevažne hospodárske lesy. Hospodárenie je potrebné prispôbiť ich ekologickej funkcii, prinajmenšom čo sa týka zachovania života živočíchov - pri závažných zásahoch rešpektovať doby mláďat, kĺmenia apod. V lesných porastoch doporučujeme podrastovú alebo výberkovú formu hospodárenia.

Regionálne biocentrum Háj bolo navrhované riešením vyššej kategórie ÚSES. Pokrýva priestor lesných porastov - hospodárskych lesov vo východnej časti katastra. Z hľadiska regulatívov tu patria obdobné zásahy ako v predošlom regionálnom biokoridore.

Regionálne biocentrum Kováčová sme pre nejasnosť R-ÚSES návrhu do riešenia nezahrnuli. Mierne bokom od neho navrhujeme miestne biocentrum, ktoré má zachytávať viaceré formy postupného prirodzeného zarastania bývalých pasienkov lesom. Sú tu pestré krajinné štruktúry aj s výskytom chránených druhov rastlín. Biocentrum je významné aj zo živočíšneho hľadiska - človekom je menej často narušované a vyskytujú sa tu lovné biotopy predátorov. Biocentrum sa žiada ponechať v prirodzenom stave, najmä bez výrazných a veľkoplošných zásahov.

Druhé navrhované biocentrum miestneho významu sa nachádza na severnej strane Studeného potoka. Ťažisko tvorí jednak mokradné lúčne spoločenstvo s výskytom chránených orchideovitých rastlín ako *Dactylorhiza maculata*, aj typických rašelinných druhov ako *Eriophorum gracile*, *Juncus conglomeratus*, *Lychnis flos-cuculi*, *Equisetum palustre*, *Cirsium rivulare*, *Carex gracilis*. Tento malý biotop je rozšírený nahor do priestoru zarasteneho pasienka s hustým lesným porastom a strmým terénom s prítomnosťou veľkých skál. Tieto miesta tvoria priestor útočiskového biotopu predátorov. Do uvedeného priestoru taktiež žiadame nezasahovať. Lokalitu podmáčajanej lúky maximálne chrániť a stopy po odvodňovacích snahách je potrebné odstrániť a vrátiť lokalitu do pôvodného stavu.

Priestor interakčnej zóny je zložený z množstva interakčných prvkov. Plošne je lokalizovaná v centrálnej časti katastra a zaberá prakticky všetko územie mimo hlavných prvkov ÚSES a zastavaného územia obce. Dochádza tu k vzájomnému prelínaniu rôznych menších či väčších prvkov krajiny a vytvoreniu významných ekotónových spoločenstiev. Hlavné zásady pre obhospodarovanie tohto územia zahŕňajú

zachovanie doterajšej štruktúry krajiny - aj s antropickým vplyvom približne v existujúcej miere, v prípade väčších zásahov je potrebné postupovať individuálne z hľadiska terénu, z hľadiska konkrétneho biotopu a z hľadiska druhu, formy a trvania požadovaného zásahu do krajiny.

Vegetácia intravilánu

Intravilán obce, tak ako to býva zvykom menších obcí, neposkytuje veľa priestoru pre voľne prístupnú resp. verejnú zeleň. Popis vegetácie intravilánu môžeme začať skupinkou líp pri kostole sv. Štefana. Okrem líp sa v okolí kostola nachádza pagaštan konský a smrek. Pri hlavnej ceste smerom na západ od kostola rastie krátke stromoradie lipy, jaseňa a topoľa kanadského. Menšia líniová skupinka vysokých stromov topoľa, vrby a lipy sa nachádza pri západnom okraji obce pri hlavnej ceste. Obe spomenuté skupinky sú viazané na malý Priekový potok pretekajúci obcou, ktorý zberá všetky hlavné prítoky z hôr na juhu katastra. Popri tomto potoku nájdeme ešte skupinky jaseňa štíhleho a rôzne druhy vrb - ako purpurová, sivá a iné. V rámci obce je ešte veľmi malá plocha verejnej zelene pri obecnom úrade, kde rastie skupinka smrekov. Ojedinele v obci nachádzame rásť vyššie jedince lipy, smreka obyčajného aj pichľavého, hrušky, niekoľko tují a listnaté stromy. Priamo v kontakte s intravilánom je pás drevinovej vegetácie na krátkom ale prudkom svahu južne nad obcou, smerom k cintorínu. Tento pás je voľne zarastený náletovými stromami ako jaseň štíhly, breza ovisnutá, smrek obyčajný, čerešňa, jarabina vtáčia a krovínami ako kalina obyčajná, baza čierna, hloh jednozemenný a ďalšie. Žiaľ tento priestor je miestami využívaný aj pre nelegálne výsypy odpadu. V priestore cintorína je náznak vysadenia obvodu prevažne z líp s prítomnosťou brezy a smreka.

Nakladanie s odpadmi

Obec je zapojená do „Projektu separovaného zberu regiónu Horná Orava“, ktorý zabezpečujú Technické služby Ružomberok v spolupráci s mestom Trstená. Na území obce sa riadená skládka komunálneho odpadu nenachádza.

V obci je zavedený separovaný zber. Separujú sa plasty, sklo, textil, papier, elektronický šrot, kovový šrot, nebezpečné odpady a bioodpad. Kontajnery na šatstvo a textil v obci momentálne nie sú dostupné.

Tabuľka 20 - Vyseparované kategórie odpadov – obec Oravský Biely Potok (2016 - 2018)

Kategórie odpadov	2016	2017	2018
Zmesový komunálny odpad	56,66	58,67	55,90
Sklo	20,95	20,75	22,72
Plasty	3,88	10,20	11,71
Papier a lepanka	1,80	2,61	3,13
Viacvrstvé materiály na báze lepenky	0,97	2,32	1,20
kovy	0,54	1,50	2,29
Vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky	0,87	1,03	0,84
Batérie a akumulátory	0,07	0,01	0,10
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	0,01	0,01	0,05
Vyradené elektrické a elektronické zar.	1,16	1,47	1,24

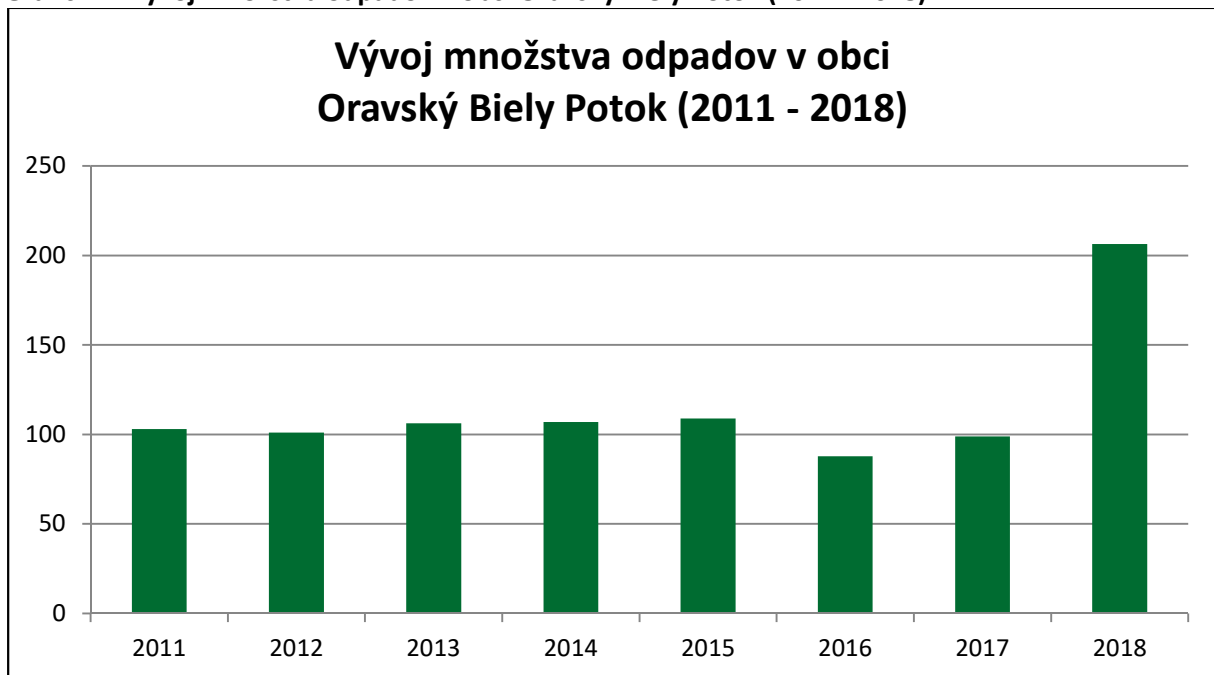
Kategória odpadov	2016	2017	2018
obsahujúce nebezpečné látky			
Biologicko rozložiteľný komunálny odpad			106,853
Biologicko rozložiteľný kuchynský odpad	0,812	0,317	0,307
Kompozitné obaly	87,722	98,89	206,34
Spolu:			

Zdroj: Obecný úrad Oravský Biely Potok

Odvoz odpadu v obci je zabezpečený dodávateľským spôsobom nasledovne:

- odvoz zmesového komunálneho odpadu – Technické služby Ružomberok,
- odvoz nebezpečného odpadu (vyradené zariadenia obsahujúce chlórfluórované uhľovodíky, vyradené elektrické a elektronické zariadenia, ktoré obsahujú nebezpečné časti) a vyradených elektrických a elektronických zariadení – Ekoray Námestovo,
- odvoz nebezpečného odpadu (batérie a akumulátory) – Ekoray Námestovo,
- odvoz kompozitných obalov (spolu s plastami) – Technické služby Ružomberok.

Graf č. 4 - Vývoj množstva odpadov v obci Oravský Biely Potok (2011 - 2018)

Zdroj: Obecný úrad Oravský Biely Potok

V obci Oravský Biely Potok bolo v roku 2019 cca 50% domácností vybavených kompostérmi. Ďalšie domácnosti budú dovybavené kompostérmi do roku 2022. V obci sú umiestnené 3 viacobjemové kompostéry na obecnú zeleň.

Obec Oravský Biely Potok má spracovaný Program odpadového hospodárstva na roky 2019 – 2025.

1.7 Samospráva a rozpočet obce

Samospráva obce

Obec Oravský Biely Potok sa v súlade so zákonom SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení stala samostatným subjektom s vlastnými kompetenciami a príjmami.

Orgány obce

Základnými výkonnými orgánmi obce Oravský Biely Potok sú:

- obecné zastupiteľstvo,
- starosta obce.

Adresa obecného úradu: **Obec Oravský Biely Potok, Oravský Biely Potok 132, 027 42 Oravský Biely Potok**

Starosta obce - starosta obce je predstaviteľom a najvyšším orgánom obce Brezovica. Je štatutárnym zástupcom obce v majetkoprávných, pracovnoprávných vzťahoch obce a v administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom. Funkcia starostu je verejnou funkciou, do ktorej je zvolený na štvorročné funkčné obdobie a končí zložením sľubu novozvoleného starostu.

Obecné zastupiteľstvo - obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov volených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štvorročné funkčné obdobie, totožné s funkčným obdobím starostu. Počet poslancov na príslušné volebné obdobie sa určuje podľa počtu obyvateľov obce.

Vo funkčnom období 2014 – 2018 bolo zvolených **7 poslancov**.

Komisie:

- komisia životného prostredia, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva a ochrany verejného poriadku
- komisia výstavby, územného plánovania, obchodu a cestovného ruchu
- komisia sociálna, finančná, kultúry a športu
- komisia na ochranu verejného záujmu

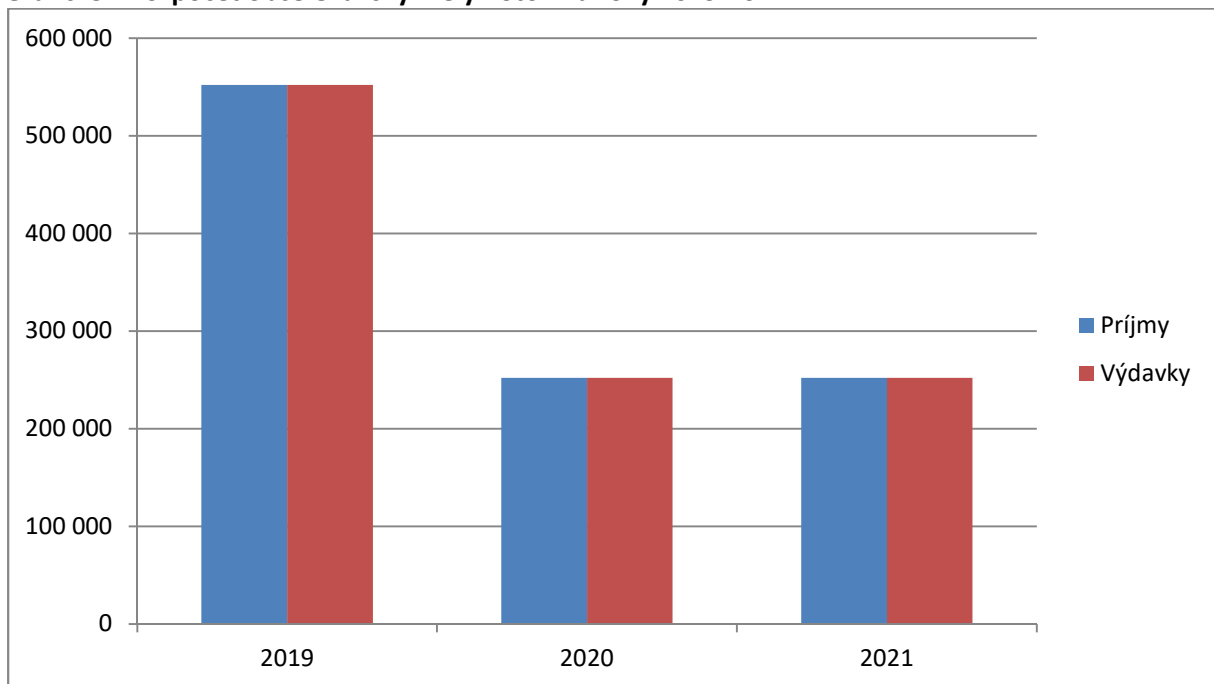
Rozpočet obce Oravský Biely Potok na roky 2019-2021:

	2019	2020	2021
Bežné príjmy obce	252 001,00	252 001,00	252 001,00
Kapitálové príjmy obce	150 000,00	0,00	0,00
Príjmové finančné operácie obce	150 000,00	0,00	0,00
Príjmy spolu	552 001,00	252 001,00	252 001,00

	2019	2020	2021
Bežné výdavky obce	207 080,00	207 080,00	207 080,00
Kapitálové výdavky obce	184 397,00	34 397,00	34 397,00
Výdavkové finančné operácie obce	160 524,00	10 524,00	10 524,00
Výdavky spolu	552 001,00	252 001,00	252 001,00

Hospodárenie obce	0,00	0,00	0,00
-------------------	------	------	------

Graf č. 5 - Rozpočet obce Oravský Biely Potok na roky 2019-2021

Zdroj: Obecný úrad Oravský Biely Potok

Tabuľka 21 - Hospodárenie obce Oravský Biely Potok

Hospodárenie obce Oravský Biely Potok (2018)		
Indikátory	Obec Oravský Biely Potok	Priemer samospráv SR
Hlavné indikátory		
Celkový dlh	7,8 %	19,2 %
Dlhová služba	4,7 %	5,6 %
Bilancia bežného účtu	5,2 %	12,0 %
Závazky po splatnosti k príjmom	0,0 %	0,5 %
Závazky aspoň 60 dní po splatnosti	0,0 %	0,3 %
Ostatné indikátory		
Základná bilancia	1,7 %	1,6 %
Intenzita investovania	3,3 %	10,2 %
Čistý majetok	174,9 %	302,5 %
Okamžitá likvidita	15,2 %	288,2 %
Pohotová likvidita	15,2 %	325,2 %
Úvery od ŠFRB k príjmom	0,0 %	13,9 %
Indikátory na obyvateľa		
Základná bilancia na obyvateľa	7,0 €	9,0 €
Celkový dlh na obyvateľa	27,0 €	93,0 €
Čistý majetok na obyvateľa	610,0 €	1 457,0 €
Výsledok hospodárenia na obyvateľa	23,0 €	29,0 €
Závazky a pohľadávky		
Závazky po splatnosti		0,0 €
Závazky aspoň 60 dní po splatnosti		0,0 €
Krátkodobé pohľadávky		25,0 €
Dlhodobé záväzky		0,0 €
Krátkodobé záväzky		72 780,0 €

Zdroj: <http://www.hospodarenieobci.sk>

Celkové finančné zdravie – výborné finančné zdravie (5,1 / 6).

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Hospodárska oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obec je členom MAS Orava, o.z., Klaster ORAVA, oblastná organizácia cestovného ruchu a ZMOHO • Blízkosť hranice s PL a z toho vyplývajúca možnosť cezhraničnej spolupráce • Plynofikácia, vodovod, vybudované telekomunikačné siete • Kvalitné zdroje pitnej vody • Bohatá príroda (liečivé rastliny, lesné plody, huby) • Obec má spracovaný územný plán • Vhodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu • V obci poskytuje služby Hotel Millenium, Penzión Centrum • Blízkosť rekreačných stredísk, lyžiarskych vlekov, termálneho kúpaliska • Obec spolupracuje s cezhraničnými partnermi a rozvíja cezhraničnú spoluprácu <p>Sociálna oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • V obci je MŠ • Obec má k dispozícii kultúrny dom so sálou a javiskom • V obci je postavený prekrytý amfiteáter • Obec má vybudovaný kamerový systém • V obci sa koná množstvo spoločensko-kultúrnych akcií • Bohatý duchovný život, dodržiavanie folklórnych tradícií • Silná historická a súčasná orientácia obce na kamenárstvo • Existencia obecnej knižnice • Realizácia JPÚ v lokalitách Lán a Mlynisko	<p>Hospodárska oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevyhovujúci stav niektorých úsekov miestnych komunikácií a nepostačujúca infraštruktúra • Chodníky v obci je potrebné dobudovať a rekonštruovať • Potreba dobudovať cyklotrasy, náučné chodníky • Kvalita cestných komunikácií • Vysoká frekvencia tranzitnej dopravy • Dopravná dostupnosť - vzdialenosť diaľnic • Sezónne vyťaženie turistických kapacít • Nedostatočné využívanie potenciálu vidieckeho CR a agroturistiky • Nedostatočná propagácia a spolupráca v oblasti cestovného ruchu • V obci je nedostatočné značenie smerovými tabuľami • Prispôsobenie spojov dopravcami v závislosti od sezóny • Počet pracovných príležitostí v obci nepokrýva kapacity ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce • Nedostatok kvalifikovaných odborných pracovníkov <p>Sociálna oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočné zabezpečenie a kapacita sociálnych služieb • Nedostatok aktivít pre deti a mládež • Nedostatok športovísk a športovej infraštruktúry • Budova hasičskej zbrojnice si vyžaduje rekonštrukciu • V obci nie je vybudovaná telocvičňa • Potreba rekonštrukcie obecnej budovy • Knižničný fond v knižnici je nedostatočný

Príležitosti	Ohrozenia
<p>Environmentálna oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atraktívne prírodné prostredie • Obec je mimo hlavného cestného ťahu • Zavedený separovaný zber odpadov • V katastrálnom území obce sa nenachádzajú chránené územia • Obec má spracovaný Program odpadového hospodárstva • Kvalitné zdroje pitnej vody	<ul style="list-style-type: none"> • Obec nemá vydanú aktuálnu monografiu • Migrácia obyvateľstva za prácou • Odliv mladých vzdelaných ľudí • Nedostatok aktívnych spolkov a združení v obci <p>Environmentálna oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevybudovaná kanalizácia v obci • Obec nemá vybudovaný zberný dvor • Nedostatočne vyregulovaný miestny potok • Existencia nelegálnych skládok odpadov • Potreba komplexného riešenia BRKO • Nedostatočné množstvo odpadkových košov rozložených na území obce • Chýbajúce parky a oddychové miesta v obci • Pretrvávajúce nedostatočné povedomie a nízka zodpovednosť občanov
<p>Hospodárska oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využívanie EŠIF a rôznych dotácií • Rozvoj agroturistiky a cestovného ruchu • Skvalitnenie služieb pre rozvoj turizmu • Podpora podnikateľských subjektov • Rozširovanie a modernizovanie infraštruktúry • Aktualizácia územného plánu • Podpora rozvojových investícií • Vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách • Rekonštrukcia a modernizácia technickej infraštruktúry • Zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami ako aj cezhraničnej spolupráce, ako aj nadviazanie nových partnerských vzťahov so samosprávami v zahraničí • Realizácia projektov podporujúcich využitie obnoviteľných zdrojov energie • Rozvoj cykloturistiky • Vytvorenie nových pracovných miest v službách cestovného ruchu	<p>Hospodárska oblasť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednosmerné zameranie podnikateľských aktivít • Nerealizácia obnovy ciest a komunikácií a ich ďalšieho rozširovania • Zhoršenie dopravnej dostupnosti a s tým spojené zníženie atraktívnosti územia pre investorov • Dlhodobé pretrvávajúce problémy okolo vlastníckych vzťahov k pôde s neidentifikovaným vlastníctvom (neznámi vlastníci) • Pretrvávajúce podfinancovanosti obce zo strany štátu a prenášanie kompetencií na obce bez primeraného finančného krytia • Zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií • Neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity • Nedostatok investičného kapitálu

- Potenciál celoročnej prevádzky turistických atrakcií
- Partnerská spolupráca (medziobecná, regionálna, cezhraničná, nadnárodná)

Sociálna oblasť

- Rozvoj organizovania ďalších medzinárodných podujatí
- Posilňovanie pozitívneho imidžu obce prostredníctvom miestnych osobností
- Využitie potenciálu tradičných remesiel pre ďalší rozvoj obce
- Rozvinutie spolupráce založenej na spoločných marketingových aktivitách
- Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia sociálnej infraštruktúry
- Výstavba a rozvoj športovej infraštruktúry
- Rozvoj a modernizácia obecnej knižnice
- Podpora a rozvoj hasičského zboru v obci
- Založenie a prevádzka TIK-u
- Rozvoj sociálneho podnikania v obci
- Starostlivosť o kultúrne dedičstvo (pamiatky, tradície, remeslá)
- Podpora realizácie turistických atraktivít na území obce
- Zlepšenie bezpečnosti v obci (rozšírenie kamerového systému, merače rýchlosti...)
- Vybudovanie WIFI pripojenia v obci, resp. zriadenie verejného prístupu na internet
- Vydanie aktuálnej monografie o obci

Environmentálna oblasť

- Rozširovanie a modernizovanie infraštruktúry v oblasti životného prostredia
- Zriadenie zberného miesta, prípadne zberného dvora v obci
- Realizácia protipovodňových aktivít
- Zapojenie do ochranných aktivít mládež a to jednak prostredníctvom MŠ, ale tiež s využitím rôznych dotačných projektov
- Spolupráca s ochranármi a ochranárskymi hnutiami pri zlepšení ŽP
- Rozširovanie množstva separovaných komodít

Sociálna oblasť

- Negatíva spojené s koncentráciou zariadení CR a návštevníkov (zvýšené znečistenie ŽP, zvýšenie tvorby komunálneho odpadu, narušanie tradičného rázu obce a pohodlia obyvateľov obce, dopravná zaťaženosť, kriminalita)
- Strata identity územia pod vplyvom globalizácie
- Vytrácanie súdržnosti a prajnosti pod vplyvom konkurenčného prostredia
- Nefunkčnosť (neefektívnosť) existujúcich asociácií
- Strata kultúrno – historickej identity obce a nefunkčnosť občianskej spoločnosti

Environmentálna oblasť

- Nedobudovanie infraštruktúry v oblasti životného prostredia
- Hrozba záplav od miestneho potoka
- Nárast množstva vyvázaných odpadov
- Nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi
- Problém existencie a vzniku nelegálnych skládok
- Implementácia investičných programov bez rešpektovania princípov trvalo udržateľného rozvoja

• Vytváranie miesta na uloženie biologicky rozložiteľného odpadu, budovanie kompostovísk, viesť obyvateľov k budovaniu domácich kompostovísk • Rozvíjanie environmentálnej výchovy na školách a školských zariadeniach • Vybudovanie oddychovej zóny	

Časť 2: Strategická časť

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok na roky 2019 – 2025 obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných princípov a špecifik a určuje hlavné ciele a priority ďalšieho rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja v základných troch oblastiach – hospodárskej, sociálnej a environmentálnej.

Zvolená stratégia PHSR obce Oravský Biely Potok 2019 – 2025 je v súlade so základnou rozvojovou stratégiou **Európa 2020**, ktorou je dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu:

- Inteligentný rast prostredníctvom efektívnejšieho investovania do vzdelávania, výskumu a inovácií;
- Udržateľný rast vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo;
- Inkluzívny rast s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

Stratégia Európa 2020 pre naplnenie týchto troch priorít stanovuje päť cieľov v oblasti zamestnanosti, inovácií, vzdelávania, zmiernenia chudoby a klímy a energetiky:

- **Zamestnanosť**
  - zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 75 %
- **Výskum a vývoj**
  - zvýšiť úroveň investícií do výskumu a vývoja na 3 % HDP
- **Zmena klímy a energetická udržateľnosť**
  - **znížiť emisie skleníkových plynov o 20 %** (alebo za predpokladu širšej globálnej dohody až o 30 %) **oproti úrovňam z roku 1990**
  - **získavať 20 % energie z obnoviteľných zdrojov**
  - **dosiahnuť 20-percentný nárast efektívnosti vo využívaní energie**
- **Vzdelávanie**
  - **zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %**
  - **minimálne 40 % podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie**
- **Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu**
  - **aspoň o 20 miliónov znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie**

Zvolená stratégia zároveň plne rešpektuje strategické ciele Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR pre Žilinský samosprávny kraj:

- posilnenie a rozvoj inovačného potenciálu,
- zhodnotenie a posilnenie vnútorného potenciálu turizmu s prepojením na ochranu a tvorbu životného prostredia,
- nadregionálna a regionálna dopravná dostupnosť a kvalita služieb s dôrazom na cezhraničnú spoluprácu a nadregionálne väzby.

Rovnako tak PHSR obce Oravský Biely Potok 2019 – 2025 rešpektuje nasledovné ciele obsiahnuté v **Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja pre roky 2014 – 2020:**

- Dobudovať kvalitné prepojenie kraja s európskymi dopravnými a komunikačnými sieťami, zlepšiť kvalitu životného prostredia a zabezpečiť udržateľnosť a efektívnosť využívania prírodných zdrojov.
- Zvýšiť konkurencieschopnosť ekonomiky a zlepšiť podnikateľské prostredie v kraji.
- Dosiahnuť vyššiu uplatniteľnosť ľudského kapitálu na trhu práce a sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín.
- Rešpektovaním a rozvíjaním špecifických črt regiónov na území kraja podporovať rast ich atraktívnosti.

Základným východiskovým predpokladom pre úspešnú rozvojovú stratégiu je existencia spoločnej vízie o ďalšom smerovaní rozvoja svojej obce / mesta / regiónu / krajiny. Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, opisom ideálneho stavu, nie opisom cieľov. Dôležité nie je dosiahnuť ho za desať rokov, ale mať o budúcnosti spoločnú predstavu. Vízia je nástrojom na motiváciu, no len vtedy, ak je víziou spoločnou. Vízia je teda určitá predstava o tom ako má obec v budúcnosti vyzeráť, tak aby vytváralo čo najlepšie životné podmienky pre svojich obyvateľov a jeho návštevníkov.

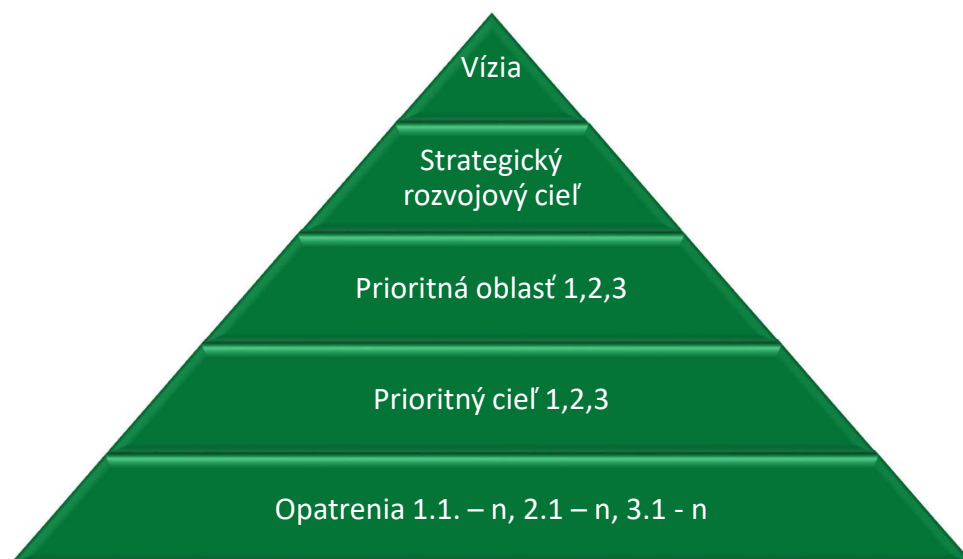

2.1 Vízia obce Oravský Biely Potok

Oravský Biely Potok je významná turistická obec so zabezpečenou starostlivosťou pre všetky kategórie obyvateľstva, s komplexne vybudovanou infraštruktúrou umožňujúcou všestranný rozvoj a hospodársky rast, pri zachovaní podmienok trvalo udržateľného rozvoja, rozvoji kultúrneho dedičstva a zachovaní tradícií pre ďalšie generácie

Strategická časť PHSR vychádza z komplexnej analýzy obce. Programovú štruktúru návrhovej časti Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok na roky 2019 - 2025 tvoria strategický rozvojový cieľ, ktorý vychádza z rozvojovej vízie obce, tri prioritné oblasti, korešpondujúce s rozvojovými politikami (hospodárskou, sociálnou a environmentálnou) so stanovenými prioritnými cieľmi, ktoré budú napĺňované prostredníctvom opatrení, aktivít, resp. konkrétnych projektov.

Štruktúra strategickjej časti

2.2 Rozvojová stratégia obce Oravský Biely Potok v štruktúrovanej podobe

Vízia obce	<i>Oravský Biely Potok je významná turistická obec so zabezpečenou starostlivosťou pre všetky kategórie obyvateľstva, s komplexne vybudovanou infraštruktúrou umožňujúcou všestranný rozvoj a hospodársky rast, pri zachovaní podmienok trvalo udržateľného rozvoja, rozvoji kultúrneho dedičstva a zachovaní tradícií pre ďalšie generácie.</i>		
Strategický rozvojový cieľ	Cieľom rozvojovej stratégie obce Oravský Biely Potok je zvýšiť kvalitu života svojich obyvateľov prostredníctvom rozvoja činností v oblasti hospodárstva, sociálneho a environmentálneho prostredia.		
Prioritná oblasť:	Prioritná oblasť: Hospodárska politika	Prioritná oblasť: Sociálna politika	Prioritná oblasť: Environmentálna politika
Prioritný cieľ:	<i>Zvýšiť konkurencieschopnosť obce v hospodárskych oblastiach prostredníctvom vybudovanej dopravenej siete, inžinierskych sietí, sprístupňovania nových lokalít na rozvoj podnikateľských aktivít, kvalitných a dostupných služieb a zavádzaním inovácií vo všetkých oblastiach.</i>	<i>Vytvoriť podmienky pre udržateľný rozvoj ľudských zdrojov a rast kvality života v obci pre všetky vekové kategórie obyvateľov Oravský Biely Potok.</i>	<i>Znížiť nepriaznivé vplyvy ľudskej činnosti na kvalitu životného prostredia v obci a okolí, dobudovať zariadenia environmentálnej infraštruktúry a rozvíjať environmentálne povedomie obyvateľov obce.</i>
Rozvojové oblasti:	<ul style="list-style-type: none"> • Technická infraštruktúra • Podnikateľské prostredie • Vidiecky cestovný ruch • Partnerská spolupráca • Inovácie • Verejná správa	<ul style="list-style-type: none"> • Školstvo • Sociálne služby • Ľudské zdroje • Bytová a domová politika • Kultúra a spolková činnosť • Šport, turistika a voľný čas	<ul style="list-style-type: none"> • Environmentálna infraštruktúra • Odpadové hospodárstvo • Kvalita životného prostredia a vzhľad obce

Opatrenia	<ul style="list-style-type: none"> • Dobudovať, modernizovať a rozširovať dopravný systém obce vrátane riešenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov. • Vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia s ohľadom na tvorbu pracovných miest • Vytváranie podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky • Budovanie a modernizácia technickej infraštruktúry obce • Podpora rozvoja informačnej spoločnosti a efektívnej verejnej správy • Rozvoj regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce	<ul style="list-style-type: none"> • Podpora rozširovania a modernizácie predškolskej a školskej infraštruktúry vrátane materiálo-technického zabezpečenia • Podpora budovania sociálnej infraštruktúry a služieb s cieľom poskytovať komplexnú sociálnu starostlivosť pre všetky skupiny občanov • Vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality ľudských zdrojov pre trh práce s osobitným zreteľom na znevýhodnené skupiny obyvateľov • Podpora rozširovania a modernizácie bytového a domového fondu v obci • Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúry, športu,	<ul style="list-style-type: none"> • Rozširovanie a modernizácia infraštruktúry zásobovania a odvádzania vôd • Realizácia aktivít a projektov protipovodňovej ochrany obce • Skvalitňovanie a rozširovanie systému zberu odpadov vrátane zavádzania nových technológií a postupov v oblasti odpadového hospodárstva • Tvorba a úprava verejných priestranstiev, zachovávanie prírodných ekosystémov • Podpora a realizácia projektov na zníženie emisií a energetickej spotreby • Podpora a realizácia projektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie

		<p>voľnočasových aktivít pre obyvateľov a návštevníkov obce s osobitným zreteľom na deti a mládež</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budovanie, rozširovanie a modernizácia zariadení ochrany obyvateľstva • Obnova a modernizácia kultúrnych, historických a prírodných pamiatok na území obce a v jej okolí	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce
--	--	--	--

Tabuľka: Prehľad opatrení podľa prioritných oblastí

Prioritná oblasť	Hospodárska politika
Prioritný cieľ	<i>Zvýšiť konkurencieschopnosť obce v hospodárskych oblastiach prostredníctvom vybudovanej dopravenej siete, inžinierskych sietí, sprístupňovania nových lokalít na rozvoj podnikateľských aktivít, kvalitných a dostupných služieb a zavádzaním inovácií vo všetkých oblastiach.</i>
Opatrenie 1.1	Dobudovať, modernizovať a rozširovať dopravný systém obce vrátane riešenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov
Opatrenie 1.2	Vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia s ohľadom na tvorbu pracovných miest
Opatrenie 1.3	Vytváranie podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky
Opatrenie 1.4	Budovanie a modernizácia technickej infraštruktúry obce

Opatrenie 1.5	Podpora rozvoja informačnej spoločnosti a efektívnej verejnej správy
Opatrenie 1.6	Rozvoj regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce

Prioritná oblasť	Sociálna politika
Prioritný cieľ	<i>Vytvoriť podmienky pre udržateľný rozvoj ľudských zdrojov a rast kvality života v obci pre všetky vekové kategórie obyvateľov Oravský Biely Potok.</i>
Opatrenie 2.1	Podpora rozširovania a modernizácie predškolskej a školskej infraštruktúry vrátane materiálo-technického zabezpečenia
Opatrenie 2.2	Podpora budovania sociálnej infraštruktúry a služieb s cieľom poskytovať komplexnú sociálnu starostlivosť pre všetky skupiny občanov
Opatrenie 2.3	Vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality ľudských zdrojov pre trh práce s osobitným zreteľom na znevýhodnené skupiny obyvateľov
Opatrenie 2.4	Podpora rozširovania a modernizácie bytového a domového fondu v obci
Opatrenie 2.5	Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúry, športu, voľnočasových aktivít pre obyvateľov a návštevníkov obce s osobitným zreteľom na deti a mládež
Opatrenie 2.6	Budovanie, rozširovanie a modernizácia zariadení ochrany a informovanosti obyvateľstva
Opatrenie 2.7	Obnova a modernizácia kultúrnych, historických a prírodných pamiatok na území obce a v jej okolí
Opatrenie 2.8	Rekonštrukcia a modernizácia stavieb a objektov vo vlastníctve obce

Prioritná oblasť	Environmentálna politika
Prioritný cieľ	<i>Znížiť nepriaznivé vplyvy ľudskej činnosti na kvalitu životného prostredia v obci a okolí, dobudovať zariadenia environmentálnej infraštruktúry a rozvíjať environmentálne povedomie obyvateľov obce.</i>
Opatrenie 3.1	Rozširovanie a modernizácia infraštruktúry zásobovania a odvádzania vôd
Opatrenie 3.2	Realizácia aktivít a projektov protipovodňovej ochrany obce
Opatrenie 3.3	Skvalitňovanie a rozširovanie systému zberu odpadov vrátane zavádzania nových technológií a postupov v oblasti odpadového hospodárstva
Opatrenie 3.4	Tvorba a úprava verejných priestranstiev, zachovávanie prírodných ekosystémov
Opatrenie 3.5	Podpora a realizácia projektov na zníženie emisií a energetickej spotreby
Opatrenie 3.6	Podpora a realizácia projektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie
Opatrenie 3.7	Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce

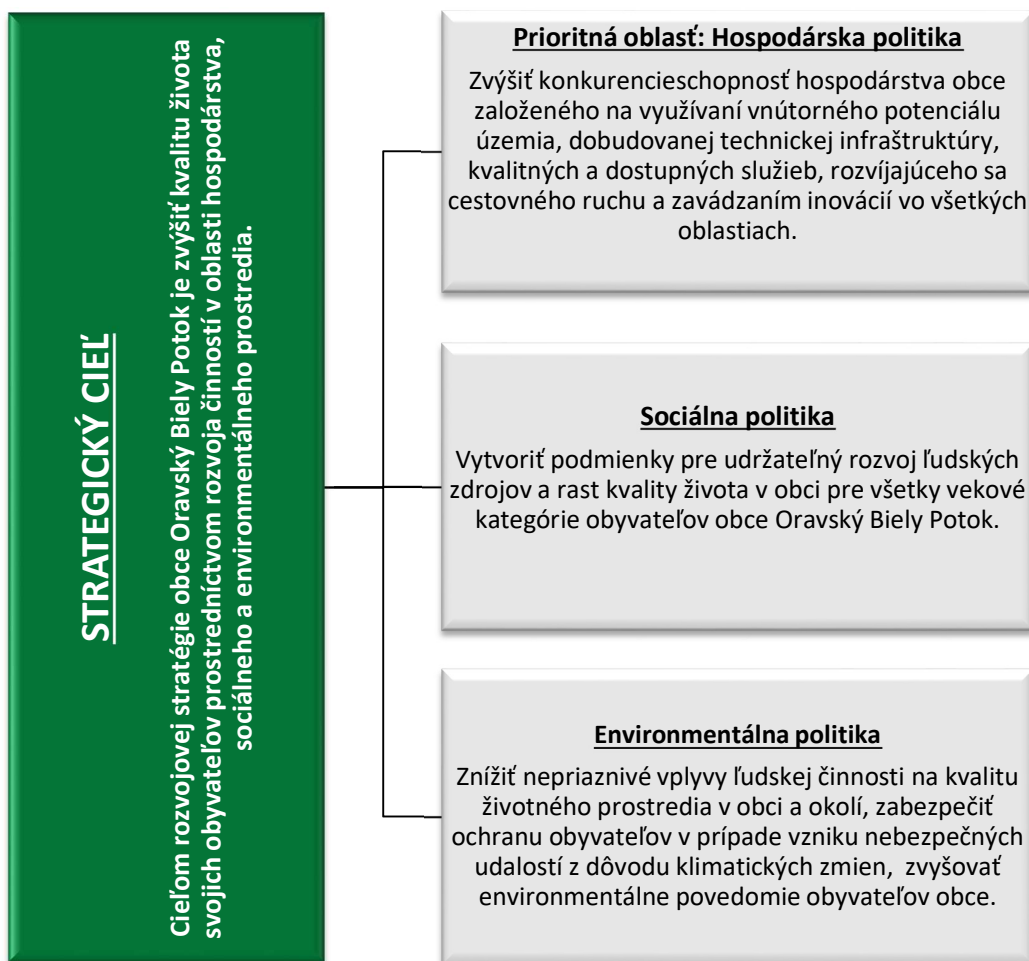
Časť 3: Programová časť

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, t. j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Programová časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Programová časť PHSR je vyústením strategického plánovania. Zvolená rozvojová stratégia obce Oravský Biely Potok bude naplňovaná prostredníctvom troch prioritných oblastí (politík). Rovnako tak strategický rozvojový cieľ dosiahneme naplňovaním troch prioritných cieľov (prioritná oblasť = prioritný cieľ) v nasledovnej štruktúre:

3.1 Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Oblasť: Hospodárska politika

Opatrenie		Projekt / Aktivita
1.1	Dobudovať, modernizovať a rozširovať dopravný systém obce vrátane riešenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov	1.1.1 Dobudovanie, oprava, údržba a rozširovanie miestnych komunikácií a chodníkov
		1.1.2 Budovanie parkovísk a spevnených plôch v obci najmä v blízkosti objektov poskytujúcich verejné služby
		1.1.3 Dobudovanie a modernizácia autobusových zastávok
		1.1.4 Modernizácia a rozširovanie sústavy verejného osvetlenia vrátane osvetlenia verejných priestranstiev a prechodov pre chodcov.
		1.1.5 Pravidelná obnova a doplňovanie dopravného značenia (vertikálne, horizontálne)
		1.1.6 Zlepšovanie dopravného spojenia s okolitými obcami
		1.1.7 Budovanie zariadení na meranie rýchlosti
1.2	Vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia s ohľadom na tvorbu pracovných miest	1.2.1 Realizácia jednoduchých pozemkových úprav
		1.2.2 Sprístupňovanie pozemkov pre rozvoj MSP
		1.2.3 Podporovať realizáciu rozvojových projektov MSP na území obce zameraných na modernizáciu a rozširovanie výroby.
		1.2.4 Podporovať využívanie jestvujúcich nevyužívaných objektov a areálov na podnikateľskú činnosť
		1.2.5 Podporovať propagáciu a zviditeľňovanie miestnych firiem

1.3	Vytváranie podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky	1.3.1 Budovanie siete cyklotrás vrátane súvisiacej infraštruktúry
		1.3.2 Tvorba propagačných materiálov – printové, elektronické, multimediálne
		1.3.3 Budovanie náučných a poznávacích chodníkov
		1.3.4 Rozvíjať spoluprácu s miestnymi a regionálnymi podnikmi v oblasti služieb vidieckeho cestovného ruchu
		1.3.5 Podporovať skvalitňovanie služieb v oblasti vidieckeho cestovného ruchu
1.4	Budovanie a modernizácia ostatnej technickej infraštruktúry obce	1.4.1 Modernizácia a rozširovanie rozvodov elektrickej energie
		1.4.2 Budovanie inžinierskych sietí pre výstavbu rodinných domov
		1.4.3 Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
1.5	Podpora rozvoja informačnej spoločnosti a efektívnej verejnej správy	1.5.1 Skvalitňovaniu obecnej web stránky a informačného systému obce, sprístupňovanie nových aplikácií
		1.5.2 Digitalizácia agendy obecného úradu
		1.5.3 Aktualizácia Územnoplánovacej dokumentácie obce / nové spracovanie Územného plánu v zmysle platnej legislatívy
		1.5.4 Tvorba informačných a propagačných materiálov prezentujúcich obec
1.6	Rozvoj regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce	1.6.1 Organizovanie spoločných kultúrnych a športových aktivít, výmenných pobytov a spoločných podujatí v rámci regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce
		1.6.2 Prezentácia obce, spolkov a združení, podnikateľských subjektov pôsobiach v obci na kultúrnych podujatiach v partnerských obciach a regiónoch
		1.6.3 Zintenzívnenie spolupráce na úrovni partnerských obcí a ďalší rozvoj partnerskej spolupráce

Oblasť: Sociálna politika

Opatrenie		Projekt/Aktivita
2.1	Podpora rozširovania a modernizácie predškolskej a školskej infraštruktúry vrátane materiálne-technického zabezpečenia	2.1.1 Modernizácia a rozšírenie kapacít materskej školy vrátane jej vnútorného vybavenia
		2.1.2 Rekonštrukcia a modernizácia základnej školy vrátane jej vnútorného vybavenia
		2.1.3 Výstavba telocvične
		2.1.4 Vytváranie zelených oáz v blízkosti objektu ZŠ s MŠ
		2.1.5 Podpora rozvoja nových foriem vyučovania, rozvoj praktických foriem vyučovania
2.2	Podpora budovania sociálnej infraštruktúry a služieb s cieľom poskytovať komplexnú sociálnu starostlivosť pre všetky skupiny občanov	2.2.1 Vytvoriť ponuku a podporiť rozvoj komunitných sociálnych služieb
		2.2.2 Vytváranie podmienok pre vzájomnú integráciu seniorov a detí
		2.2.3 Podpora vytváranie nových služieb zameraných na predchádzanie/zamedzenie vzniku sociálneho vylúčenia s osobitným zreteľom na mládež
		2.2.4 Rekonštrukcia domu smútku, obnova cintorína
2.3	Vytváranie podmienok pre	2.3.1 Zriaďovanie chránených dielní a chránených pracovísk zamestnávajúcich osoby so zdravotným postihnutím

	zvyšovanie kvality ľudských zdrojov pre trh práce s osobitným zreteľom na znevýhodnené skupiny obyvateľov	2.3.2 Využívanie aktívnych opatrení trhu práce pre zamestnávanie ÚoZ s osobitným zreteľom na zamestnávanie znevýhodnených ÚoZ
		2.3.3 Podpora realizácie projektov zameraných na zosúladienie rodinného a pracovného života
		2.3.4 Aktívna podpora realizácie rekvalifikačných kurzov a kurzov na zvyšovanie odborných zručností účastníkov pracovného trhu
		2.3.5 Vytváranie sociálnych podnikov so zamestnávaním znevýhodnených skupín UoZ
2.4	Podpora rozširovania a modernizácie bytového a domového fondu v obci	2.4.1 Príprava nových pozemkov vrátane infraštruktúry pre IBV
		2.4.2 Realizácia projektov jednoduchých pozemkových úprav pre účely riešenia vlastníckych práv k pozemkom pre IBV
2.5	Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúry, športu, cestovného ruchu a voľnočasových aktivít pre obyvateľov a návštevníkov obce s osobitným zreteľom na deti a mládež	2.5.1 Budovanie, podpora a modernizácia vonkajších ihrísk, športových zariadení, zón a oddychových miest pre aktívne trávenie voľného času
		2.5.2 Obstaranie materiálno-technického vybavenia pre organizáciu kultúrnych podujatí v obci
		2.5.3 Budovanie a obnova detských ihrísk
		2.5.4 Výstavba multifunkčného objektu pre činnosť športových a kultúrnych spolkov a združení na miestnom ihrisku
		2.5.5 Rekonštrukcia futbalového ihriska a budovanie súvisiaceho športového areálu
		2.5.6 Budovanie nových náučných chodníkov a cyklotrás (vrátane chodníkov pre vychádzky, bežecké aktivity)
		2.5.7 Podpora kultúrnych a športových aktivít na území obce, organizovanie miestnych, regionálnych a medzinárodných podujatí

		2.5.8 Zachovanie kultúrneho dedičstva obce
		2.5.9 Skvalitňovanie služieb obecnej knižnice, pravidelná obnova knižničného fondu
2.6	Budovanie, rozširovanie a modernizácia zariadení ochrany a informovanosti obyvateľstva	2.6.1 Modernizácia a rozširovanie siete miestneho rozhlasu
		2.6.2 Rekonštrukcia a modernizácia objektu hasičskej zbrojnice
		2.6.3 Zlepšenie a obstaranie materiálno-technického vybavenia hasičov
		2.6.4 Modernizácia a rozšírenie kamerového systému v obci
		2.6.5 Budovanie bezplatných wifi zón
		2.6.6 Skvalitnenie pripojenia na internet
2.7	Obnova a modernizácia kultúrnych, historických a prírodných pamiatok na území obce a v jej okolí	2.7.1 Obnova kultúrnych a historických cenných pamiatok v intraviláne a extraviláne obce
		2.7.2 Zlepšenie propagácie a zvyšovanie informovanosti o pamiatkach nachádzajúcich sa na území obce
2.8	Rekonštrukcia a modernizácia stavieb a objektov vo vlastníctve obce	2.8.1 Obnova a modernizácia stavieb a objektov v oblasti kultúry
		2.8.2 Rekonštrukcia a modernizácia ostatných stavieb a objektov vo vlastníctve obce

Oblasť: Environmentálna politika

Opatrenie		Projekt/Aktivita
3.1	Rozširovanie a modernizácia infraštruktúry zásobovania a odvádzania vôd	3.1.1 Rozširovanie a modernizácia stokovej siete
		3.1.2 Rozširovanie a modernizácia vodovodnej siete
3.2	Realizácia aktivít a projektov protipovodňovej ochrany obce	3.2.1 Realizácia protipovodňových opatrení na potokoch v intraviláne a extraviláne obce
3.3	Skvalitňovanie a rozširovanie systému zberu odpadov vrátane zavádzania nových technológií a postupov v oblasti odpadového hospodárstva	3.3.1 Vybudovanie zberného dvora a modernizácia strojov a zariadení určených na zber
		3.3.2 Obstaranie, rozširovanie a modernizácia technických prostriedkov a postupov v separovanom zbere odpadov
		3.3.3 Budovanie zberných miest na separovaný odpad po obci
		3.3.4 Odstraňovanie nelegálnych skládok na celom území katastra obce
		3.3.5 Realizácia opatrení na nakladenie s BRO
3.4	Tvorba a úprava verejných priestranstiev, zachovávanie prírodných ekosystémov	3.4.1 Revitalizácia a údržba verejnej zelene v obci a jej okolí
		3.4.2 Úprava prírodných lokalít s využitím pre trávenie voľného času obyvateľov a návštevníkov obce
		3.4.3 Realizácia opatrení na ochranu a udržiavanie vzácných biotopov

3.5	Podpora a realizácia projektov na zníženie emisií a energetickej spotreby	3.5.1 Realizácia projektov znižovania energetickej náročnosti verejných objektov vrátane zmien palivovej základne s využitím obnoviteľných zdrojov energie
		3.5.2 Podpora projektov zatepľovania rodinných domov
3.6	Podpora a realizácia projektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie	3.6.1 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie v rodinných domoch
		3.6.2 Podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie vo verejných budovách a objektoch slúžiacich na podnikateľské účely
		3.6.3 Podpora využívania geotermálnej v zmysle spracovaných rozvojových štúdií a koncepcií rozvoja cestovného ruchu a znižovania emisií
3.7	Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce	3.7.1 Realizácia informačných aktivít v oblasti separovaného zberu a predchádzania vzniku odpadov
		3.7.2 Informačná kampaň pre oblasť nakladania s BRO

3.2 Ukazovatele úspešnosti naplňovania stratégie

Pre sledovanie úspešnosti naplňovania stratégie boli k jednotlivým opatreniam stanovené ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu. Tie umožnia zodpovednými orgánom pravidelne vyhodnocovať plnenie cieľov PSHR obce Oravský Biely Potok a na základe sledovania vývoja jednotlivých ukazovateľov aktualizovať program.

- **Indikátor výstupu** – vzťahuje sa k aktivitám, konkrétnym projektom. Meria sa vo fyzických, resp. peňažných jednotkách (napr. dĺžka vybudovaných ciest, počet podporených subjektov a pod.)
- **Indikátor výsledku** – vzťahuje sa k priamym a okamžitým účinkom, ktoré projekt, opatrenie prináša. Poskytuje informácie napríklad o kapacite, ploche alebo počte aktivít, projektov.
- **Indikátor dopadu** – vzťahuje sa k následkom realizovaných aktivít, projektov, ktoré prekračujú rámec bezprostredných účinkov na ich subjekty ktoré tieto aktivity, resp. projekty realizovali. Dopad môže mať podobu špecifickú, alebo globálnu. Špecifické dopady sú účinky, ktoré nastanú po uplynutí určitého časového obdobia, avšak priamo súvisia s uskutočnenými aktivitami, zrealizovanými projektami. Globálne dopady sú dlhodobé účinky ovplyvňujúce širšiu skupinu obyvateľov a inštitúcií.

Tabuľka ukazovateľov, výsledkov a dosahov – návrh ukazovateľov vo väzbe na stanovené opatrenia a aktivity PSHR obce Oravský Biely Potok.

- **Oblasť: Hospodárska politika**

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ Definícia	Merná jednotka
Opatrenie 1.1	<i>Dobudovať, modernizovať a rozširovať dopravný systém obce vrátane riešenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov.</i>	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> • Dĺžka novovybudovaných / zrekonštruovaných miestnych komunikácií a chodníkov • Plocha rekonštruovaných / novovytvorených parkovísk • Počet vymenených / doplnených / nových svietidiel verejného osvetlenia • Počet osvetlených prechodov pre chodcov • Počet novovybudovaných / zrekonštruovaných objektov (prvkov) dopravnej infraštruktúry (vrátane dopravného značenia) • Dĺžka modernizovanej hlavnej cesty (III. triedy) prechádzajúcej obcou	<ul style="list-style-type: none"> • km • m² • ks • počet • počet • km
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> • Počet projektov dopravnej infraštruktúry • Počet novovytvorených parkovacích miest	<ul style="list-style-type: none"> • počet

	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov zameraných na bezpečnosť verejných priestranstiev	
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zníženie počtu dopravných nehôd Zvýšenie pocitu bezpečnosti v obci	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 1.2	Vytvárať podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia s ohľadom na tvorbu pracovných miest	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Plocha vysporiadaných pozemkov v rámci JPÚ Plocha pripravených lokalít pre rozvoj podnikania Počet budov pripravených pre podnikateľské účely Dĺžka inžinierskych sietí v lokalitách určených pre podnikateľskú činnosť	<ul style="list-style-type: none"> m² m² ks km
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet lokalít / projektov vyriešených cez JPÚ Počet pripravených lokalít s vybudovanou infraštruktúrou pripravených pre investorov	<ul style="list-style-type: none"> počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zníženie nezamestnanosti v obci Zvýšenie počtu podnikateľských subjektov	<ul style="list-style-type: none"> % %
Opatrenie 1.3	Vytváranie podmienok pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Dĺžka novovybudovaných rekreačných cyklotrás, náučných chodníkov, ostatných turistických trás Počet druhov propagačných materiálov o obci a regióne Počet vytvorených partnerstiev v oblasti cestovného ruchu	<ul style="list-style-type: none"> Km (m) Počet počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet marketingových a propagačných projektov v oblasti cestovného ruchu Počet projektov cestovného ruchu Počet sprístupnených zaujímavostí / atraktivít nachádzajúcich sa v katastri obce pre turistov	<ul style="list-style-type: none"> počet počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počet prenocovaní Zvýšenie príjmu z cestovného ruchu	<ul style="list-style-type: none"> % %
Opatrenie 1.4	Budovanie a modernizácia technickej infraštruktúry obce	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Dĺžka nového / modernizovaného vedenia elektrickej energie Počet vymenených / doplnených / nových svietidiel verejného osvetlenia Dĺžka nových inžinierskych sietí	<ul style="list-style-type: none"> m počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zníženie počtu porúch na vedení elektrickej energie Zníženie energetickej náročnosti v dôsledku rekonštrukcie/modernizácie verejného osvetlenia Zvýšenie počtu rodinných domov pripojených na inžinierske siete	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 1.5	Podpora rozvoja informačnej spoločnosti a efektívnej verejnej správy	

Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet miest verejne prístupných na internet Počet elektronických informačných služieb Počet objektov v správe obce s modernizovanou infraštruktúrou IKT	<ul style="list-style-type: none"> počet počet počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov zameraných na budovanie / obnovu IKT infraštruktúry Počet projektov inštalácie IKT prvkov v rámci verejných priestranstiev Počet elektronických služieb obecného úradu	<ul style="list-style-type: none"> počet počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počtu návštevníkov obecnej webstránky Nárast počtu lokalít s prístupom k dátovým službám	<ul style="list-style-type: none"> % %
Opatrenie 1.6	Rozvoj regionálnej, národnej a medzinárodnej spolupráce	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet podujatí s účasťou partnerských subjektov Počet vzájomných návštev partnerských miest Počet organizácií / združení so zastúpením obce	<ul style="list-style-type: none"> počet počet počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet výmenných návštev / pobytov Počet účasť na medzinárodných prezentáciách, výstavách, veľtrhoch	<ul style="list-style-type: none"> počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počtu vzájomných návštev a výmenných pobytov s partnerskými inštitúciami doma i v zahraničí	<ul style="list-style-type: none"> %

- Oblasť: Sociálna politika**

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ Definícia	Merná jednotka
Opatrenie 2.1	Podpora rozširovania a modernizácie predškolskej a školskej infraštruktúry vrátane materiálno-technického zabezpečenia	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Kapacita podporených školských, predškolských zariadení Počet žiakov navštevujúcich MŠ Počet žiakov navštevujúcich ZŠ Počet športujúcich žiakov v telocvični	<ul style="list-style-type: none"> počet počet počet počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov školskej infraštruktúry Počet projektov zameraných na inovovanie systémov vzdelávania a modernizácie učebných pomôcok	<ul style="list-style-type: none"> počet počet

	<ul style="list-style-type: none"> Plocha podporených objektov poskytujúcich vzdelávacie služby Počet nových telocviční	<ul style="list-style-type: none"> plocha počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva Zvýšenie počtu športujúcich osôb	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 2.2	Podpora budovania sociálnej infraštruktúry a služieb s cieľom poskytovať komplexnú sociálnu starostlivosť pre všetky skupiny občanov	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet sociálnych služieb poskytovaných občanom Kapacita podporených zariadení poskytujúcich sociálne služby	<ul style="list-style-type: none"> počet počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov zameraných na skvalitnenie poskytovania sociálnych služieb Počet projektov/aktivít zameraných na rozširovanie ponuky sociálnych služieb Počet novovytvorených sociálnych / komunitných služieb Plocha podporených objektov poskytujúcich komunitné / sociálne služby	<ul style="list-style-type: none"> počet počet počet m²
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počtu občanov využívajúcich sociálne služby	<ul style="list-style-type: none"> počet
Opatrenie 2.3	Vytváranie podmienok pre zvyšovanie kvality ľudských zdrojov pre trh práce s osobitným zreteľom na znevýhodnené skupiny obyvateľov	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet zamestnancov zo znevýhodnených skupín ÚoZ zamestnaných prostredníctvom obce, resp. jej organizácií	<ul style="list-style-type: none"> počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov zameraných na zvyšovanie odborných kompetencií znevýhodnených skupín ÚoZ Počet projektov zameraných na vytváranie pracovných miest pre ÚoZ pochádzajúcich zo znevýhodnených skupín	<ul style="list-style-type: none"> počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zníženie počtu ÚoZ zo znevýhodnených skupín	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 2.4	Podpora rozširovania a modernizácie bytového a domového fondu v obci	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Dĺžka vybudovanej infraštruktúry k pozemkom určeným pre IBV	<ul style="list-style-type: none"> m
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet vydaných stavebných povolení za rok	<ul style="list-style-type: none"> počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počtu rodinných domov	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 2.5	Vytváranie podmienok pre rozvoj kultúry, športu, voľnočasových aktivít pre obyvateľov a návštevníkov obce s osobitným zreteľom na deti a mládež	

Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet novovybudovaných / modernizovaných / rekonštruovaných ihrísk, športových zariadení, zón a oddychových miest slúžiacich na športové účely Počet novovytvorených / modernizovaných priestranstiev (ucelených celkov) a objektov slúžiacich na oddych a rekreáciu a objektov určených na organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí Dĺžka upravených chodníkov a tratí pre rozvoj športových aktivít Počet vonkajších prvkov slúžiacich pre oddych, relax a šport	<ul style="list-style-type: none"> počet počet km počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Plocha podporených ihrísk, športových zariadení, zón a oddychových miest Plocha podporených priestranstiev slúžiacich na oddych a rekreáciu Počet podporených objektov slúžiacich pre potreby rozvoja športových a aktivít a záujmovej činnosti	<ul style="list-style-type: none"> počet počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počtu aktívnych športových klubov a združení v oblasti kultúry a športu Zvýšenie počtu športových podujatí konaných na území obce Zvýšenie počtu kultúrno-spoločenských podujatí konaných na území obce	<ul style="list-style-type: none"> % % %
Opatrenie 2.6	Budovanie, rozširovanie a modernizácia zariadení ochrany obyvateľstva	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Plocha monitorovaných verejných priestranstiev Počet ulíc / lokalít s dostupnosťou miestneho rozhlasu Počet novovybudovaných / modernizovaných objektov požiarnej ochrany	<ul style="list-style-type: none"> m² počet počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Systém monitorovania verejných priestranstiev Informačný systém obyvateľov formou miestneho rozhlasu	<ul style="list-style-type: none"> Počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie bezpečnosti obyvateľov obce (zníženie počtu porušení zákona) Zvýšenie informovanosti obyvateľov obce	<ul style="list-style-type: none"> % %
Opatrenie 2.7	Obnova a modernizácia kultúrnych, historických a prírodných pamiatok na území obce a v jej okolí	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet historicky cenných pamiatok, ktoré boli zrekonštruované / obnovené	<ul style="list-style-type: none"> počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet sprístupnených pamiatok a historicky významných objektov a lokalít na území obce	<ul style="list-style-type: none"> počet

Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počtu obnovených kultúrnych a historických pamiatok nachádzajúcich na území obce (v intraviláne a extraviláne) 	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 2.8	Rekonštrukcia a modernizácia stavieb a objektov vo vlastníctve obce	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet objektov vo vlastníctve obce vyžadujúcich rekonštrukciu / modernizáciu / opravu / údržbu 	<ul style="list-style-type: none"> počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet obnovených / zrekonštruovaných / zmodernizovaných objektov vo vlastníctve obce 	<ul style="list-style-type: none"> počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie počtu obnovených / zrekonštruovaných / zmodernizovaných objektov vo vlastníctve obce 	<ul style="list-style-type: none"> počet

• **Oblasť: Environmentálna politika**

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ Definícia	Merná jednotka
Opatrenie 3.1	Rozširovanie a modernizácia infraštruktúry zásobovania a odvádzania vôd	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Dĺžka vybudovanej kanalizácie Dĺžka vybudovanej / modernizovanej vodovodnej siete 	<ul style="list-style-type: none"> km km
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet obyvateľov napojených na stokovú sieť Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod 	<ul style="list-style-type: none"> počet počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie podielu odvádzania splaškových vôd z firiem, inštitúcií a domácností (podiel napojenia na kanalizáciu) Zvýšenie počtu obyvateľov napojených na verejný vodovod 	<ul style="list-style-type: none"> % %
Opatrenie 3.2	Realizácia aktivít a projektov protipovodňovej ochrany obce	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Dĺžka regulovaných tokov 	<ul style="list-style-type: none"> km
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet projektov protipovodňovej ochrany 	<ul style="list-style-type: none"> počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zníženie počtu povodní 	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 3.3	Skvalitňovanie a rozširovanie systému zberu odpadov vrátane zavádzania nových technológií a postupov v oblasti odpadového hospodárstva	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet zberných dvorov Počet zberných miest pre odpad Počet projektov zameraných na skvalitňovanie a rozširovanie systému separovaného zberu Počet odstránených nelegálnych skládok odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> Počet Počet počet počet

Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet podporených projektov zameraných na zlepšenie systému separovaného zberu Plocha revitalizovaných / sanovaných plôch nelegálnych skládok	<ul style="list-style-type: none"> počet m²
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie množstva separovaného odpadu Zníženie podielu zmesového komunálneho odpadu	<ul style="list-style-type: none"> % %
Opatrenie 3.4	<i>Tvorba a úprava verejných priestranstiev, zachovávanie prírodných ekosystémov</i>	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet ucelených celkov verejných priestranstiev / lokalít s upravovanou zeleňou Počet vzácných / chránených biotopov s realizovanými opatreniami ochrany	<ul style="list-style-type: none"> počet počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Plocha verejných priestranstiev a lokalít s upravenou zeleňou	<ul style="list-style-type: none"> m²
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie výmery plôch s udržiavanou zeleňou Zvýšenie počtu chránených biotopov a prírodne významných lokalít	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 3.5	<i>Podpora a realizácia projektov na zníženie emisií a energetickej spotreby</i>	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet objektov verejných budov a rodinných domov so zníženou energetickou spotrebou	<ul style="list-style-type: none"> počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Zateplená plocha verejných budov a rodinných domov	<ul style="list-style-type: none"> m²
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zníženie výdavkov na energie súvisiace s vykurovaním verejných objektov, kde boli realizované aktivity / projekty zamerané na znižovanie energetickej náročnosti formou zateplovania	<ul style="list-style-type: none"> %
Opatrenie 3.6	<i>Podpora a realizácia projektov na využívanie obnoviteľných zdrojov energie</i>	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet inštalovaných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie	<ul style="list-style-type: none"> počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet objektov využívajúcich obnoviteľné zdroje energie	<ul style="list-style-type: none"> počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie na chod verejných budov a rodinných domoch	<ul style="list-style-type: none"> počet
Opatrenie 3.7	<i>Zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľov obce</i>	
Výstup	<ul style="list-style-type: none"> Počet vydaných propagačných materiálov / odborných prednášok / mediálnych aktivít v oblasti environmentálnej výchovy	<ul style="list-style-type: none"> počet
Výsledok	<ul style="list-style-type: none"> Počet podporených informačných aktivít / projektov v oblasti environmentálnej výchovy	<ul style="list-style-type: none"> počet
Dopad	<ul style="list-style-type: none"> Zvyšovanie podielu vyseparovaného odpadu	<ul style="list-style-type: none"> %

Časť 4: Realizačná časť

Realizačná časť PHSR obec Oravský Biely Potok 2019 – 2025 je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia PHSR, systém jeho monitorovania a hodnotenia, plnenia na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram jeho realizácie formou akčných plánov.

Obsah realizačnej časti:

- Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR,
- Systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR,
- Komunikačná stratégia PHSR,
- Akčný plán PHSR obce Oravský Biely Potok.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Podstatná časť zodpovednosti za prípravu, implementáciu, monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu PHSR prislúcha obecnému úradu, jeho pracovníkom, poslancom a členom odborných pracovných skupín/komisií.

Garant PHSR – zodpovedný za koordináciu implementácie PHSR a akčného plánu, hodnotenie a aktualizáciu rozvojových politík (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej). Podporuje vznik projektových tímov na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít. Spoločne s koordinátorom PHSR pripravuje a zavádza procesy nevyhnutné na realizáciu, monitorovanie a vyhodnocovanie PHSR a akčného plánu.

Zodpovedný: starosta obce

Odborný garant rozvojových politík/prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej) – zodpovedný za monitorovanie a hodnotenie naplňovania cieľov rozvojových politík a ich aktualizáciu. Úzko spolupracuje s koordinátorom PHSR pri aktualizácii akčného plánu, zabezpečuje kontrolu súladu aktivít akčného plánu a zvolených prioritných a strategického cieľa.

Zodpovedný: obecné zastupiteľstvo / komisie obecného zastupiteľstva

Koordinátor PHSR – na pokyn garanta PHSR vedie a kontroluje proces realizácie, monitorovania a hodnotenia PHSR a akčného plánu. Dbá na dodržiavanie termínov plnenia PHSR, pripravuje štruktúru a obsah monitorovacích a hodnotiacich správ. Pripravuje stretnutia odborných pracovných skupín, koordinuje aktualizáciu akčného plánu. Zabezpečuje aktivity komunikačného plánu realizácie PHSR.

Zodpovedný: starosta obce

4.2 Systém monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR

Monitorovanie, hodnotenie a následná aktualizácia PHSR je dôležitou súčasťou jeho realizácie. Umožňuje identifikovať a vyhodnotiť stupeň naplňovania zvolených cieľov prostredníctvom realizácie opatrení a aktivít, resp. projektov. Na základe pravidelne vyhodnocovaných indikátorov „úspešnosti“ naplňovania stratégie riadiaci tím v prípade potreby uskutočňuje jej aktualizáciu. Na základe výsledkov monitorovania a hodnotenia sa však každoročne uskutočňuje aktualizácia akčného plánu PHSR vo väzbe na programový rozpočet obce.

- **Monitorovanie plnenia akčného plánu**
  - **Popis:** samospráva raz ročne získa a spracuje pripomienky úradu, poslancov a verejnosti. Monitorovanie predstavuje pravidelné sledovanie ukazovateľov akčného plánu. Výsledkom je monitorovacia správa akčného plánu.
  - **Termín vykonania:** k 30.6. príslušného roka
  - **Zodpovednosť:** koordinátor PHSR
  - **Zdroje informácií a údajov:** OcÚ
  - **Výstup:** monitorovacia správa PHSR

- **Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR**
  - **Popis:** samospráva vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dosahy realizovaných opatrení k 31.12. predchádzajúceho roka. Hodnotenie strategického plánu je činnosť, ktorá na základe monitorovania pomenováva vplyvy jednotlivých častí strategického plánu pre rozvoj územia a jeho ľudí.
  - **Termín vykonania:** k 31.3. príslušného roka za predchádzajúci rok (t.j. k 31.12.)
  - **Zodpovednosť:** koordinátor PHSR
  - **Zdroje informácií a údajov:** monitorovacia správa akčného plánu
  - **Výstup:** Hodnotiaca správa plnenia strategického plánu PHSR s návrhmi na aktualizáciu stratégie (v prípade potreby)
  - **Postup:** na základe výsledkov monitoringu akčného plánu sa každoročne k 31.3. vypracuje hodnotiaca správa za predchádzajúci rok. Následne je táto správa prerokovaná na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Prerokovaná a schválená hodnotiaca správa sa každoročne k 31.5. zasiela VÚC Žilina.

- **Aktualizácia PHSR**
  - **Popis:** samospráva na základe podkladov z monitorovacích a hodnotiacich správ uskutoční aktualizáciu PHSR v intervale 3 – 4 roky. Aktualizácia sa uskutoční na základe zozbieraných podnetov a požiadaviek obecného úradu, odborných pracovných skupín, poslancov, občanov a ostatných sociálnoekonomických partnerov. Verejnosť bude informovaná prostredníctvom web stránky.
  - **Zodpovednosť:** Koordinátor PHSR.

Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2019 - 2025		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2025	Podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHSR a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	-	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť v hodnotiacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Tematické hodnotenie časti PHSR	-	Pri značnom odklone od stanovených cieľov
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	-	Pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	-	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu obce, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.
Hodnotenie plnenia strategického plánu PHSR	k 31.3.2022	Pravidelné ročné hodnotenie. Každoročne k 31.3. za predchádzajúci kalendárny rok (k 31.12.). Hodnotiaca správa je zasielaná do 31.5. na VÚC Žilina
Monitorovanie akčného plánu	k 30.6.2021	Pravidelné plánované monitorovanie

4.3 Komunikačná stratégia PHSR

Komunikačná stratégia sa zameriava na internú, ako aj externú komunikáciu. Zvolená komunikačná stratégia sa zameriava na získavanie zainteresovaných skupín pre realizáciu PHSR. Cieľové skupiny komunikačnej stratégie:

- Obyvatelia obce;
- Poslanci;
- Zamestnanci OcÚ;
- Komisie obecného zastupiteľstva;
- Zástupcovia súkromného a neziskového sektora.

Základným princípom komunikačnej stratégie je pravidelné a komplexné poskytovanie informácií cieľovým skupinám o príprave, realizácii, hodnotení ako aj aktualizácii PHSR. Medzi základné komunikačné nástroje obce patrí:

- Webová stránka (www.oravskybielypotok.sk);
- Úradná tabuľa;
- Miestny rozhlas;
- Tlačoviny;
- Rokovanie obecného zastupiteľstva.

4.4 Akčný plán PHSR obce Oravský Biely Potok

Akčný plán predstavuje štruktúrovaný vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých projektov a aktivít plánovaných na obdobie dvoch rokov. Akčný plán sa každoročne vyhodnocuje a aktualizuje. Podstatou akčného plánu je jeho prepojenosť na programový rozpočet obce, ktorý zabezpečuje základné finančné krytie jeho naplňovania. Prezentovaný akčný plán obsahuje aktivity/projekty dlhšieho časového harmonogramu ako dva roky z dôvodu informovania o dlhodobých zámeroch/projektoch obce investičného, ale aj neinvestičného charakteru.

P. č.	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Stav pripravenosti a zdroje financovania		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady
		Opatrenie	Aktivita	Stav	Zdroj financovania		
1.	<i>Rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci</i>	1.1	1.1.1	V príprave	EŠIF, dotácie, MAS, vlastné zdroje	Priebežne	100 000 €
2.	<i>Dovybavenie (rozšírenie) kamerových systémov v obci</i>	2.6	2.6.4	V príprave	EŠIF, dotácie, MAS, vlastné zdroje	Do roku 2022	30 000 €
3.	<i>Rozšírenie verejného osvetlenia</i>	1.4	1.4.3	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	80 000 €
4.	<i>Zriadenie bezplatných wifi zón v obci</i>	2.6	2.6.5	V príprave	Programy EÚ, EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2021	10 000 €
5.	<i>Monografia obce</i>	1.5	1.5.4	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	15 000 €

6.	Protipovodňové aktivity – regulácia Mrzkého potoka	3.2	3.2.1	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	100 000 €
7.	Výstavba multifunkčného ihriska	2.5	2.5.1	V príprave	Dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	50 000 €
8.	Rekonštrukcia detských ihrísk	2.5	2.5.3	V príprave	Dotácie, MAS, vlastné zdroje	Do roku 2022	30 000 €
9.	Dovybavenie hasičov – požiarne vozidlo	2.6	2.6.3	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	100 000 €
10.	Rekonštrukcia objektu hasičskej zbrojnice	2.6	2.6.2	Vo výstavbe	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	50 000 €
11.	Vybudovanie oddychovej zóny na ihrisku	2.5	2.5.1	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2021	20 000 €
12.	Vybudovanie zberného dvora	3.3	3.3.1	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	25 000 €
13.	Dovybavenie obce o kompostéry (domácnosti, ako aj obec)	3.3	3.3.5	Vo výstavbe	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	15 000 €
14.	Skvalitnenie odpadového hospodárstva v obci (mechanizácia)	3.3	3.3.2	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	80 000 €

15.	Rozvoj cezhraničnej spolupráce PL-SK	1.6	1.6.3	V príprave	Cezhraničná spolupráca, programy spolupráce	Do roku 2022	20 000 €
16.	Monitorovanie rýchlosti v obci (merač rýchlosti)	1.1	1.1.7	V príprave	Dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2021	10 000 €
17.	Optické pripojenie na internet	2.6	2.6.6	Vo výstavbe	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	15 000 €
18.	Rekonštrukcia budovy obecného úradu	2.8	2.8.2	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	200 000 €
19.	Realizácia priestorov pre sociálne vybavenie občanov	2.2	2.2.1	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	30 000 €
20.	Rekonštrukcia domu smútku	2.2	2.2.4	V príprave	EŠIF, dotácie, MAS, vlastné zdroje	Do roku 2022	60 000 €
21.	Rekonštrukcia obecnej knižnice	2.8	2.8.1	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	15 000 €
22.	Starostlivosť o kultúrne dedičstvo (pamiatky, tradície, remeslá)	2.5	2.5.8	V príprave	EŠIF, dotácie, MAS, vlastné zdroje	Do roku 2022	40 000 €
23.	Prezentácia kamenárskeho umenia (náučný chodník, expozície, ...)	1.3	1.3.3	Vo výstavbe	PPA, MAS, vlastné zdroje	Do roku 2023	60 000 €

24.	Skvalitnenie služieb pre rozvoj turizmu	1.3	1.3.5	V príprave	EŠIF, dotácie, MAS, vlastné zdroje	Do roku 2022	10 000 €
25.	Budovanie inžinierskych sietí	1.4	1.4.2	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	Do roku 2022	300 000 €
26.	Vybudovanie kanalizácie a pripojenie na centrálnu ČOV	3.1	3.1.1	V príprave	EŠIF, dotácie, vlastné zdroje	priebežne	1 000 000 €
27.	Vybudovanie cyklotrasy a napojenie na susedné cyklotrasy	2.5	2.5.6	V príprave	EŠIF, cezhraničná spolupráca, MAS, dotácie, vlastné zdroje	priebežne	25 000 €
28.	Vybudovanie betlehemu v obci (kamenné sochy)	2.5	2.5.8	V príprave	EŠIF, cezhraničná spolupráca, MAS, dotácie, vlastné zdroje	priebežne	18 000 €

Časť 5: Finančná časť

Finančná časť obsahuje indikatívny návrh finančnej potreby a zároveň finančného krytia realizácie jednotlivých politík prostredníctvom konkrétnych projektových zámerov.

Hospodárska politika	Sociálna politika	Environmentálna politika
EUR	EUR	EUR
100 000	30 000	100 000
80 000	10 000	25 000
15 000	50 000	15 000
20 000	30 000	80 000
10 000	100 000	1 000 000
10 000	50 000	
300 000	20 000	
	15 000	
	200 000	
	30 000	
	60 000	
	15 000	
	40 000	
	25 000	
	18 000	
535 000	693 000	1 913 000

Poznámka: celkové náklady budú doplňované priebežne na základe podkladov z dokumentácií stavieb a rozpočtov.

Tabuľka obsahuje vybrané projektové zámery, ktoré obec plánuje realizovať v plánovacom období rokov 2019 – 2025.

Financovanie opatrení, resp. aktivít a projektov obsiahnutých v strategickom dokumente bude viaczdrojové. Prioritou obce je získavať na ich realizáciu hlavne externé zdroje: Fondy EÚ, dotácie a granty. Základné financovanie sa však opiera o rozpočet obce, ktorý však nie je schopný financovať investične náročné projekty. Preto sa obec bude využívať nástroje EŠIF v rámci programového obdobia 2014 – 2020.

Záver

Formulár - Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<ul style="list-style-type: none"> Názov: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok na roky 2019 – 2025 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, spolu s územným plánom, je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie.
Spracovanie	<ul style="list-style-type: none"> Forma spracovania: Kombinácia (spolupráca interných zamestnancov s externou firmou) Externá odborná spolupráca: Agentúra pre regionálny rozvoj SEVER Obdobie spracovania: júl – november 2019 Riadiaci tím:<ul style="list-style-type: none"> Garant: Ing. Jozef Hamaň, starosta obce Zástupca spracovávateľa: Mgr. Marián Húska, riaditeľ agentúry Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou: verejná prezentácia PHSR, zverejnenie na webovej stránke, realizácia dotazníkového prieskumu
Prerokovanie	<ul style="list-style-type: none"> Prerokovanie v orgánoch samosprávy: obecné zastupiteľstvo Verejné pripomienkovanie: webová stránka obce; formou elektronickej komunikácie
Schválenie	<p>Obecné zastupiteľstvo obce Oravský Biely Potok schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Oravský Biely Potok na roky 2019 – 2025</p> <ul style="list-style-type: none"> Dátum schválenia obecným zastupiteľstvom: 10.12.2019 Pečiatka a podpis hlavného garanta: